

Autoreferat

1. Imię nazwisko: Marcin Szydzisz

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

Po ukończeniu szkoły średniej (Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Jagiellończyka w Sieradzu) podjąłem w 1993 r. studia stacjonarne na historii na Uniwersytecie Wrocławskim. W 1998 r. obroniłem pracę magisterską *„Problematyka żydowska na łamach „Gazety Polskiej” w latach 1935-1939”*. Praca została napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Teresy Kulak.

W 1997 r. rozpocząłem prawnicze studia dzienne na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Zakończyły się one w roku 2004 obroną pracy magisterskiej pt. *„Prawne aspekty izraelsko-palestyńskiego procesu pokojowego”*. Została ona napisana w katedrze Prawa Międzynarodowego i Europejskiego prof. dr hab. Krzysztofa Wójtowicza.

W czasie studiów na obu kierunkach posiadałem stypendia naukowe.

W październiku 1998 r. rozpocząłem Stacjonarne Studia Doktoranckie Nauk o Polityce, Filozofii i Socjologii. Moim promotorem był prof. dr hab. Janusz Kupczak. W 2005 r. odbyła się publiczna obrona mojej pracy pt. *„Społeczność żydowska na Dolnym Śląsku w latach 1950-1989 w świetle działalności Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce”*, po której Rada Wydziału Nauk Społecznych przyjęła uchwałę o nadaniu mi stopnia doktora.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych.

W listopadzie 2006 r. zostałem zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Studiów Międzynarodowych na Wydziale Nauk Społecznych na Uniwersytecie Wrocławskim. Te stanowisko sprawuję do dnia dzisiejszego.

3. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego:

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Izraela

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy):

Na wskazane osiągnięcia składa się 20 publikacji. W ich zakres wchodzi jedna książka i 19 artykułów (w tym trzy napisane w języku angielskim).

1) Marcin Szydzisz, *Sekurytyzacja jako narzędzie polityki zagranicznej Izraela w świetle teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa*, Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2019, ss. 276.

Recenzenci wydawniczy

Dr hab. Joanna Dyduch

Dr hab. Rafał Ożarowski, prof WSAiB

2) Marcin Szydzisz, *The Meaning of the Israeli-Palestinian Conflict in the Regional Security Complex* (w:) *Political Dilemmas of the Arab and Muslim World* (ed. by Rafał Ożarowski, Wojciech Grabowski), Warsaw, Rambler Press, 2017, s. 105-126.

3) Marcin Szydzisz, *Polityka zagraniczna Izraela wobec aktualnych wydarzeń na Bliskim Wschodzie* (w:) *Badanie polityki zagranicznej państwa: Stany Zjednoczone, Azja Wschodnia, Bliski Wschód i Ameryka Łacińska* (pod red. Pauliny Materny, Małgorzaty Pietrasiak, Radosława Bani i Michała Stelmacha), Warszawa, Rambler Press, 2017, s. 209-228.

4) Marcin Szydzisz, *Wpływ aktualnych wydarzeń w Syrii na bezpieczeństwo Izraela* (w:) *Problemy bezpieczeństwa Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki (MENA)* (pod red. Radosława Bani, Roberta Czuldy i Krzysztofa Zdulskiego), Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016, s. 136-144.

5) Anna Solarz, Marcin Szydzisz, *Sprawiedliwość i solidarność w polityce zagranicznej Izraela na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych* (w:) „*Stosunki Międzynarodowe*”, T. 52, nr 2 (2016), s. 143-159.

- 6) Marcin Szydzisz, *Konflikt izraelsko-palestyński: reperkusje dla regionu* (w:) *Konflikty etniczne i wyznaniowe a bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym, państwowym i międzynarodowym: wybrane aspekty* (pod red. Elżbiety Szyszlak i Tomasza Szyszlaka), Kraków, Zakład Wydawniczy NOMOS, 2016, s. 125-142.
- 7) Marcin Szydzisz, *Israel's new position in the Middle East* (w:) *Arab and Muslim World in International Relations* (ed. by Rafał Ożarowski and Wojciech Grabowski), Warsaw, Rambler Press, 2016, s. 143-160.
- 8) Marcin Szydzisz, *Israeli-Palestinian conflict – a catalog of problems to solve* (w:) „Przegląd Narodowościowy”, Vol. 6, iss 1 (2016), Special Issue, s. 147-159.
- 9) Marcin Szydzisz, *Wpływ powstania tzw. Państwa Islamskiego na konflikt izraelsko-palestyński* (w:) „Dyplomacja i Bezpieczeństwo”, 2015, nr 1, s. 195-209.
- 10) Marcin Szydzisz, *Stosunki izraelsko - palestyńskie: stagnacja czy nowe otwarcie* (w:) *Bliski Wschód w procesie przemian. T. 1* (red. Agnieszka Bryc, Michał Dahl, Magdalena Lewicka), Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2015, s. 145-159.
- 11) Marcin Szydzisz, *Religijne partie w Izraelu i ich wizja relacji z Palestyńczykami* (w:) „Wschodnioznawstwo”, 2015, s. 117-127.
- 12) Marcin Szydzisz, *Religia na drodze do pokoju między Izraelczykami i Palestyńczykami - mur czy pomost?* (w:) *Z problematyki pokoju w stosunkach międzynarodowych* (red. Wiesław Lizak, Anna M. Solarz) Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2014, s. 105-118.
- 13) Marcin Szydzisz, *Demograficzny wymiar konfliktu izraelsko-palestyńskiego* (w:) „Krakowskie Studia Międzynarodowe”, R. 11, nr 3 (2014), s. 183-196.
- 14) Marcin Szydzisz, *Uznanie Izraela za państwo dla ludności żydowskiej - nowy postulat w negocjacjach izraelsko-palestyńskich* (w:) „Wschodnioznawstwo”, 2014, s. 207-215.
- 15) Marcin Szydzisz, *Religijne wymiary konfliktu izraelsko-palestyńskiego*, „Wschodnioznawstwo”, 2012, s. 167-179.
- 16) Marcin Szydzisz, *Wpływ tzw. rewolucji w krajach arabskich na bezpieczeństwo Izraela* (w:) *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe w regionie Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki (MENA) u progu XXI wieku* (red. Radosław Bania i Krzysztof Zdulski), Łódź, Wydawnictwo Naukowe, 2012, s. 231-241.

17) Marcin Szydzisz, *"Tę ziemię dał nam Bóg": wpływ czynnika religijnego na postępowanie Izraela na terytoriach okupowanych (działalność ruchu Gusz Emunim)* (w:) Religia w stosunkach międzynarodowych: 10-lecie współpracy Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego ze Zgromadzeniem Słowa Bożego (SVD), (red. Anna M. Solarz, Hanna Schreiber), Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012, s. 276-286.

18) Marcin Szydzisz, *Rola Egiptu w konflikcie izraelsko-palestyńskim* (w:) Middle East and North Africa: MENA źródłem szans i zagrożeń bezpieczeństwa (red. Jarosław Teska), Gdynia, Wydawnictwo J.P., 2012, s. 71-86.

19) Marcin Szydzisz, *Prawno-międzynarodowy status Jerozolimy* (w:) Księga jubileuszowa z okazji 5-lecia Wydziału Prawa Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Legnicy, T. 2 (red. Norbert Szczęch) Legnica, Wyższa Szkoła Menedżerska w Legnicy, 2010, s. 207-220.

20) Marcin Szydzisz, *Status prawny osad żydowskich na Zachodnim Brzegu Jordanu* (w:) Historia - polityka - dyplomacja: studia z nauk społecznych i humanistycznych: księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Marianowi S. Wolańskiemu w siedemdziesiąt rocznicę urodzin, (red. Maciej Mróz, Elżbieta Stadtmüller), Toruń, Wydawnictwo Adam Marszałek, 2010, s. 331-342.

21) Marcin Szydzisz, *Zaangażowanie ONZ w rozwiązanie konfliktu izraelsko-palestyńskiego w okresie zimnowojennym* (w:) Izrael i Autonomia Palestyny: wybrane aspekty polityczne i prawne (pod red. Bernarda J. Albina i Grzegorza Tokarza), Wrocław, Oficyna Wydaw. Arboretum, 2007, s. 141-157.

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Głównym spoiwem łączącym wyżej wspomniane prace są kwestie bezpieczeństwa i polityki zagranicznej Izraela prezentowane w różnych ujęciach. Polityka zagraniczna Państwa Żydowskiego mocno spleta się z problemem bezpieczeństwa. Nie przypadkowo pisze się, że jest ona przedłużeniem polityki bezpieczeństwa.

Jak się jednak okazuje o polityce zagranicznej Państwa Żydowskiego nie ma poważniejszych pozycji. Także nie ma opracowań dotyczących bezpieczeństwa Izraela, a tym bardziej nikt nie poruszał problemów sekurytyzacji polityki zagranicznej (co podkreślano w recenzjach wydawniczych do mojej książki).

Zwornikiem wszystkich wymienionych w cyklu publikacji jest próba odpowiedzi na kilka zasadniczych i podstawowych pytań

- 1) Jak jest konceptualizowana i operacjonalizowana polityka zagraniczna i bezpieczeństwa?
- 2) Jakie są relacje między polityką zagraniczną i polityką bezpieczeństwa?
- 3) Jaki wpływ na politykę zagraniczną i politykę bezpieczeństwa mają uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne?

Moje zainteresowanie polityką zagraniczną i kwestiami bezpieczeństwa Izraela nieustannie ewoluują. Poniżej postaram się przedstawić proces rozwoju moich badań w ujęciu problemowo-chronologicznym zaczynając od najstarszych publikacji.

Pierwsze moje prace koncentrują się na różnych aspektach konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Konflikt ten jest wciąż najpoważniejszym wyzwaniem dla bezpieczeństwa Izraela. Można jednak zauważyć, że w ostatnich latach jego znaczenie spada. Państwo Żydowskie uczy się nim zarządzać oraz stara się prezentować go jako problem wewnętrzny. Obecnie władze mocniej akcentują także inne zagrożenia dla bezpieczeństwa Izraela (np. irański program nuklearny).

Pierwszy poruszany przeze mnie wymiar konfliktu izraelsko-palestyńskiego wynika z moich studiów prawniczych i dotyczy kwestii prawno-międzynarodowych. Ich opis znajduje się w czterech publikacjach.

- *Prawno-międzynarodowy status Jerozolimy* (w:) Księga jubileuszowa z okazji 5-lecia Wydziału Prawa Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Legnicy, T. 2 (red. Norbert Szczęch), Legnica, Wyższa Szkoła Menedżerska w Legnicy, 2010, s. 207-220.
- *Status prawny osad żydowskich na Zachodnim Brzegu Jordanu* (w:) Historia - polityka - dyplomacja: studia z nauk społecznych i humanistycznych: księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Marianowi S. Wolańskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, (red. Maciej Mróz, Elżbieta Stadtmüller), Toruń, Wydawnictwo Adam Marszałek, 2010, s. 331-342.
- *Zaangażowanie ONZ w rozwiązanie konfliktu izraelsko-palestyńskiego w okresie zimnowojennym* (w:) Izrael i Autonomia Palestyńska: wybrane aspekty polityczne i prawne (red. Bernarda J. Albina i Grzegorza Tokarza). Wrocław, Oficyna Wydaw. Arboretum, 2007, s. 141-157.

- *Uznanie Izraela za państwo dla ludności żydowskiej - nowy postulat w negocjacjach izraelsko-palestyńskich* (w:) "Wschodnioznawstwo", 2014, s. 207-215.

Pierwsza z nich porusza kwestie historyczne i prawno-międzynarodowe mówiąc o zaangażowaniu ONZ w rozwiązanie konfliktu izraelsko-palestyńskiego w okresie zimnowojennym. Narody Zjednoczone interesowały się nim rozumiejąc go zresztą szerzej jako konflikt arabsko-izraelski. Organy ONZ przyjmowały rezolucje precyzując swoje stanowisko wobec Izraela. Od lat 70. XX wieku na forum ONZ postępuje też proces upodmiotowienia Palestyńczyków. Po 1967 r. dochodzi do wykształcenia się koalicji państw socjalistycznych i tzw. państw niezaangażowanych, która zajmuje antyizraelskie stanowisko. Jej najbardziej kontrowersyjnym działaniem jest przyjęcie w 1975 r. rezolucji Zgromadzenia Ogólnego 3379, która mówi, że syjonizm jest formą rasizmu.

W artykułach dotyczących reżimu prawnego osiedli żydowskich na Zachodnim Brzegu i statusu Jerozolimy analizuję kwestie związane z prawnymi wymiarami żydowskiej obecności na obszarach zajętych przez Izrael w trakcie Wojny Sześciodniowej. W tych pracach wykorzystuję metodę prawno-instytucjonalną, która należy do metod używanych w badaniach politologicznych. Przytaczam w nich zarówno argumenty strony żydowskiej, jak i społeczności międzynarodowej. Każda z nich stara się bronić swojego stanowiska. Społeczność międzynarodowa odwołuje się do rezolucji 242 Rady Bezpieczeństwa ONZ (1967), która zakłada konieczność wycofania się Izraela z terenów zajętych podczas Wojny Sześciodniowej. Państwo Żydowskie daje sobie prawo do swojej obecności na terenach zajętych używając również prawnych argumentów. Powoływało się ono na Deklarację Baulfora, swoje prawo wewnętrzne i zapis w rezolucji, z którego nie wynika, że chodzi o opuszczenie wszystkich zajętych w 1967 r. obszarów. Strona izraelska zauważa również, że Konwencja Genewska wprawdzie zabrania zmian ludnościowych na obszarach okupowanych, ale nie wtedy, gdy mają one oddolny charakter i nie są inspirowane przez państwo.

Także obie strony inaczej rozumieją status Jerozolimy. Dla Zgromadzenia Ogólnego ONZ jest jasne, że wschodnia część tego miasta powinna być stolicą przyszłego palestyńskiego państwa. Co innego uważa strona izraelska. W 1980 r. Kneset decyduje się na oficjalną aneksję tej części miasta i uznaje całą Jerozolimę za stolicę Izraela.

We wszystkich trzech artykułach dominującą metodą badawczą pozostawała metoda instytucjonalno-prawna, choć wykorzystywana jest również metoda historyczna, szczególnie w artykule poświęconym ONZ.

Celem czwartej publikacji jest pokazanie zmian stosunku władz Izraela do dialogu izraelsko-palestyńskiego. Prawicowy rząd Beniamina Netanjahu zaczyna eksponować kolejny postulat negocjacyjny: uznanie Izraela za państwo dla narodu żydowskiego. To żądanie nie tylko utrudnia (a może nawet uniemożliwia) rozmowy z Palestyńczykami, ale również definiuje na nowo status arabskich obywateli Izraela. Ich prawne położenie pogarsza się. Zmienia się również sposób definiowania państwa. Akcentowany jest nie tyle demokratyczny, co żydowski jego charakter. Naturalnie prowadzi to do zwiększenia znaczenia religii w państwie i przedefiniowania jego świeckiego charakteru.

Idąc tym tropem, kolejne trzy pozycje poruszały właśnie religijny wymiar konfliktu.

- *Religijne partie w Izraelu i ich wizja relacji z Palestyńczykami* (w:) „Wschodnioznawstwo”, 2015, s. 117-127.
- *Religia na drodze do pokoju między Izraelczykami i Palestyńczykami - mur czy pomost?* (w:) Z problematyki pokoju w stosunkach międzynarodowych, (red. Wiesław Lizak, Anna M. Solarz) Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2014, s. 105-118.
- *Religijne wymiary konfliktu izraelsko-palestyńskiego*, „Wschodnioznawstwo”, 2012, s. 167-179.
- *"Tę ziemię dał nam Bóg": wpływ czynnika religijnego na postępowanie Izraela na terytoriach okupowanych (działalność ruchu Gusz Emunim)* (w:) Religia w stosunkach międzynarodowych: 10-lecie współpracy Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego ze Zgromadzeniem Słowa Bożego (SVD), (red. Anna M. Solarz, Hanna Schreiber), Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012, s. 276-286.

Wszystkie cztery artykuły poświęcone są refleksji nad rolą religii zarówno w propagowaniu pokoju, jak i podsycaniu konfliktu. Niestety najczęściej obie strony (wyznawcy judaizmu i islamu) wykorzystują interpretacje religijne, aby uzasadniać swoje roszczenia (kwestia Zachodniego Brzegu Jordanu, czy Jerozolimy). Co więcej są takie grupy wśród Żydów i Palestyńczyków, które religię traktują wyjątkowo przedmiotowo uzasadniając swoje prawo do obszarów zajętych w 1967 r. Wzajemne izraelsko-palestyńskie napięcia podsycają również

izraelskie partie religijne (szczególnie te, które miały również charakter narodowy). Każda ze stron konfliktu jest przekonana do swoich racji i uważa, że ma pełne wsparcie tak czy inaczej rozumianego Boga.

We wszystkich czterech wspomnianych opracowaniach wykorzystywano politologiczne metody badawcze. Szczególnie istotna była metoda historyczna, która była bardzo przydatna w analizie historycznych czynników uzasadniających religijne roszczenia Żydów i muzułmanów.

Kolejny aspekt konfliktu izraelsko-palestyńskiego, którym się zajmuję dotyczy jego demograficznego wymiaru.

- *Demograficzny wymiar konfliktu izraelsko-palestyńskiego* (w:) „Krakowskie Studia Międzynarodowe”, R. 11, nr 3 (2014), s. 183-196.

Okazuje się, że zarówno Izraelczycy jak i Palestyńczycy przywiązują dużą wagę do demografii. Obie strony podkreślają znaczenie pozytywnych trendów demograficznych (przyrost naturalny, a w przypadku Żydów także imigracja). Przewaga demograficzna na obszarze mandatowej Palestyny jest ważna także ze względów psychologicznych. Dziś większość mieszkańców tego obszaru jest Żydami, jednak uwzględniając demograficzne prognozy (w tym coraz mniejszą migrację Żydów z diaspory) wkrótce większość będą stanowić Arabowie. Taka możliwość jest trudna do zaakceptowania dla część żydowskich obywateli Izraela.

Problemy demograficzne Izraela pogłębia fakt, że około 20% obywateli tego państwa to Arabowie. Niektórzy uważają również, że bardzo niepokojący jest wzrastający odsetek ultraortodoksyjnych Żydów. Są oni grupą, która podważa świecki charakter państwa. Większość młodych ultraortodoksów nie służy również w wojsku, co dla niektórych Izraelczyków jest naruszaniem fundamentów Państwa Żydowskiego. Także i w społeczności palestyńskiej widać pewne niepokojące demograficzne sygnały – stały spadek przyrostu naturalnego i ujemne saldo migracji.

Następna pozycja prezentowała główne punkty sporne w konflikcie izraelsko-palestyńskim.

- *Israeli-Palestinian conflict - a catalog of problems to solve* (w:) “Przegląd Narodowościowy” Vol. 6, iss 1 (2016), Special Issue, s. 147-159.

Wskazuje w niej podstawowe obszary sporu (osadnictwo żydowskie, kwestia Jerozolimy, uchodźcy palestyńscy). Staram się również pokazać znaczenie tego konfliktu dla

bezpieczeństwa Izraela oraz zmianę podejścia władz Państwa Żydowskiego, które ten konflikt traktują jako problem wewnętrzny.

Ten wewnętrzny wymiar konfliktu jest podkreślony również w kolejnym artykule.

- *Stosunki izraelsko - palestyńskie: stagnacja czy nowe otwarcie* (w:) Bliski Wschód w procesie przemian. T. 1 (red. Agnieszka Bryc, Michał Dahl, Magdalena Lewicka), Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2015, s. 145-159.

Jego celem jest odpowiedź na pytanie na ile nowa rzeczywistość na Bliskim Wschodzie może mieć wpływ na izraelsko-palestyńskie relacje. Regionem wstrząsają rewolucje, które w Syrii przeradzają się w krwawą wojnę domową, a społeczność międzynarodowa zaczyna uzgadniać z Iranem *modus vivendi*. Te zmiany jednak nie mają żadnego przełożenia na konflikt. Społeczność międzynarodowa może jedynie nieść pomoc humanitarną i rozwojową Palestyńczykom i nawoływać do dialogu. Nawet Stany Zjednoczone nie mają skutecznych narzędzi, by skłonić władze Izraela do rokowań.

Kolejne dwa artykuły dotyczą wpływu wydarzeń w regionie na konflikt izraelsko-palestyński.

- *Rola Egiptu w konflikcie izraelsko - palestyńskim* (w:) Middle East and North Africa : MENA źródłem szans i zagrożeń bezpieczeństwa (red. Jarosław Teska), Gdynia, Wydawnictwo J.P., 2012, s. 71-86.
- *Wpływ powstania tzw. Państwa Islamskiego na konflikt izraelsko-palestyński* (w:) „Dyplomacja i Bezpieczeństwo” 2015, nr 1, s. 195-209.

Staram się w nich poruszyć rolę Egiptu w tym konflikcie oraz wpływ jaki ma na niego powstanie tzw. Państwa Islamskiego. Zmiany w Egipcie po obaleniu prezydenta Mubaraka i budowa struktur samozwańczego kalifatu – to najpoważniejsze wyzwania dla Izraela.

W 1979 r. zawarto pokój pomiędzy Egiptem a Izraelem. Jednym z ważniejszych elementów analizy roli Egiptu w konflikcie jest opisanie wzajemnych relacji egipsko-izraelskich. Od pokoju w Camp David stosunki te są co najmniej poprawne. Sytuacja zmienia się po dojściu do władzy Braci Muzułmanów. Nowe egipskie władze jasno opowiadają się po stronie Palestyńczyków, a w sporządzonym w marcu 2012 r. parlamentarnym raporcie zapisano, że Egipt „*nigdy nie będzie przyjacielem, partnerem ani sojusznikiem*” Izraela, a jego samego nazwano „*wrogiem numer jeden*”. Takie podejście władz w Egipcie jest poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa Izraela. Tym bardziej, że w Egipcie pojawiają się głosy o konieczności wypowiedzenia traktatu pokojowego.

Także powstanie tzw. Państwa Islamskiego ma wpływ na bezpieczeństwo Izraela. Jak się jednak okazuje bojownicy ISIS nie podejmują żadnych bezpośrednich antyizraelskich działań ograniczając się jedynie do werbalnych zapewnień o konieczności „wyzwolenia” ziem muzułmańskich. Jednak powstanie tzw. Państwa Islamskiego ma poważne znaczenie w polityce zagranicznej Izraela. Władze tego państwa starają się pokazać, że tym, czym dla świata jest ISIS, tym dla Izraela są Hamas i Hezbollah. Izraelscy przywódcy prezentują się jako obrońcy zachodnich, demokratycznych wartości, którym zagraża wojujący islam (militant islam). Te polityczne deklaracje mają spowodować wzrost sympatii dla Izraela i zrozumienie dla jego politycznych posunięć wobec Palestyńczyków.

Kolejna publikacja porusza podobną kwestię

- *Konflikt izraelsko-palestyński: reperkusje dla regionu* (w:) Konflikty etniczne i wyznaniowe a bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym, państwowym i międzynarodowym: wybrane aspekty (pod red. Elżbiety Szyszlak i Tomasza Szyszlaka), Kraków, Zakład Wydawniczy NOMOS, 2016, s. 125-142.

Zadaniem tego artykułu jest z kolei pokazanie wpływu konfliktu na region. Można przyjąć, że nie ma on żadnego bezpośredniego znaczenia dla Bliskiego Wschodu. Izrael uczy się nim zarządzać i minimalizować zagrożenie (budowa muru bezpieczeństwa, likwidacja osiedli w Strefie Gazy, rygorystyczne ustawodawstwo czy budowa Żelaznej Kopuły - systemu antyrakietowego). Potencjalne niebezpieczeństwo dla regionu może mieć miejsce tylko w sytuacji poważnej radykalizacji Palestyńczyków, która może skutkować wybuchem kolejnej intifady lub wsparciem dla działań tzw. Państwa Islamskiego.

Następna publikacja analizuje zmieniającą się pozycję Izraela w regionie.

- *Israel's new position in the Middle East* (w:) Arab and Muslim World in International Relations (ed. by Rafał Ożarowski and Wojciech Grabowski), Warsaw , Rambler Press, 2016. s. 143-160.

Nowe bliskowschodnie wyzwania i zagrożenia (tzw. Arabskiej Wiosny, wydarzeń w Syrii, czy zmieniającego się stosunku świata do Iranu) wpływają na bezpieczeństwo Izraela. Szczególnie poważnym zagrożeniem jest Iran i jego polityka nuklearna. Niebezpieczeństwo ze strony Iranu otwiera jednak przestrzeń do nowych form kooperacji. W artykule jest zaakcentowana pojawiająca się współpraca izraelsko-saudyjska. W obliczu wspólnego niebezpieczeństwa dotychczasowe, wrogie państwa zaczynają z sobą współdziałać.

Dwie kolejne pozycje wprost poruszają problem bezpieczeństwa Izraela.

- *Wpływ tzw. rewolucji w krajach arabskich na bezpieczeństwo Izraela* (w:) *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe w regionie Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki (MENA) u progu XXI wieku* (red. Radosław Bania i Krzysztof Zdulski), Łódź, Wydawnictwo Naukowe, 2012, s. 231-241.
- *Wpływ aktualnych wydarzeń w Syrii na bezpieczeństwo Izraela* (w:) *Problemy bezpieczeństwa Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki (MENA)* (pod red. Radosława Bani, Roberta Czuldy i Krzysztofa Zdulskiego), Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016, s. 136-144.

Pierwszy artykuł jest próbą spojrzenia na rewolucje arabskie z perspektywy zagrożeń dla bezpieczeństwa Izraela. Bezpośredni wpływ na sytuację w Izraelu mają jedynie rewolucyjne zmiany w Egipcie i Syrii. Szczególnie istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa Państwa Żydowskiego są wydarzenia w Egipcie. Społeczeństwo egipskie ujawnia swoje antyizraelskie nastroje, pojawiają się głosy o konieczności zerwania umowy gazowej z Izraelem, zmienia się podejście nowych władz do Palestyńczyków. Wszystkie te wydarzenia budzą niepokój rządu w Tel Awiwie.

W drugiej z wyżej wspomnianych publikacji analizuję najpoważniejsze problemy dla bezpieczeństwa Izraela wynikające z ówczesnych wydarzeń w Syrii. Należą do nich: możliwość użycia broni masowego rażenia, radykalizm islamski, potencjalny problem uchodźców czy wzrost zagrożenia ze strony Palestyńczyków. Izrael stara się na te zagrożenie odpowiadać. Co najważniejsze konsekwentnie zachowuje neutralność w konflikcie, a na arenie międzynarodowej podkreśla zagrożenie ze strony Hamasu, które przedstawia jako odmianę radykalizmu islamskiego oraz akcentuje potencjalną możliwość współpracy z sunnickimi państwami regionu. Korzystając z okazji, że świat jest zainteresowany innymi bliskowschodnimi problemami, Izrael przyjmuje regulacje, które mają antypalestyński wydźwięk (np. uznanie Izraela za państwo dla narodu żydowskiego).

Dwie opisywane poniżej publikacje dotyczą różnych zagadnień polityki zagranicznej Izraela.

- Anna Solarz, Marcin Szydzisz, *Sprawiedliwość i solidarność w polityce zagranicznej Izraela na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych* (w:) „*Stosunki Międzynarodowe*”, T. 52, nr 2 (2016), s. 143-159.
- *Polityka zagraniczna Izraela wobec aktualnych wydarzeń na Bliskim Wschodzie* (w:) *Badanie polityki zagranicznej państwa: Stany Zjednoczone, Azja Wschodnia, Bliski*

Wschód i Ameryka Łacińska (pod red. Pauliny Materny, Małgorzaty Pietrasiak, Radosława Bani i Michała Stelmacha), Warszawa, Rambler Press, 2017. - s. 209-228.

Państwo Żydowskie od początku istnienia podkreśla wymiar sprawiedliwości i solidarności w swojej polityce zagranicznej. Idee te wyciąga ono z judaizmu i uniwersalnych humanistycznych wartości. Stara się ono propagować je również na forum ONZ m.in. angażując się w realizację celów milenijnych. Izrael już w 1957 r. powołuje do życia organizację MASHAV, która zajmuje się pomocą humanitarną i rozwojową. Jednak działania pomocowe Państwa Żydowskiego są adresowane przede wszystkim do państw, które są jego sojusznikami. Obok celu humanitarnego widać również było polityczny wymiar tych posunięć.

Drugi artykuł mówi o polityce zagranicznej Państwa Żydowskiego, która realizowana jest w regionalnym wymiarze. Izrael jest nastawiony przede wszystkim na osiągnięcie podstawowego celu czyli utrzymanie suwerenności i niepodległości własnego państwa. W odnalezieniu się w nowej sytuacji pomaga mu respektowanie kilku podstawowych założeń: konsekwentnej polityki nie mieszania się w żadne konflikty regionalne, dbanie o ścisłą współpracę z USA i starania o taktyczną kooperację z innymi państwami regionu. Izraelskie władze, by lepiej realizować swoje cele wciąż podkreślają dbanie o demokratyczne i zachodnie wartości i zarazem wskazują tych, którzy je łamią. Obok tzw. Państwa Islamskiego, w grupie wrogów demokracji i praw człowieka, rząd w Tel Awiwie umieszcza Iran oraz jego regionalnych sojuszników: Hamas i Hezbollah.

Ostatni artykuł wskazany w dorobku wykorzystuje teorię regionalnych kompleksów bezpieczeństwa.

- *The Meaning of the Israeli-Palestinian Conflict in the Regional Security Complex* (w:) *Political Dilemmas of the Arab and Muslim World* (ed. Rafał Ożarowski, Wojciech Grabowski), Warsaw, Rambler Press, 2017. - s. 105-126.

Wskazana przeze mnie teoria pokazuje znaczenie konfliktu izraelsko-palestyńskiego w regionie. Można zauważyć, że ono spada. Na Bliskim Wschodzie jest dużo poważniejszych problemów niż konflikt izraelsko-palestyński. Wśród nich należy wymienić rywalizację sunnicko-szyicką i arabsko-perską, napięcia pomiędzy państwami, które pretendują do miana regionalnych potęg, wpływy radykalnego islamu, znaczenie niepaństwowych aktorów (Hezbollah, Front Fatah asz-Sham, Kurdów) oraz interesy globalnych mocarstw, takich jak Rosja i Chiny.

Ostatnią z prezentowanych przeze mnie publikacji jest książka

- *Sekurytyzacja jako narzędzie polityki zagranicznej Izraela w świetle teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa*, Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2019, ss. 276. ISBN 978-83-235-3767-0

Jest ona w pewnym sensie kwintesencją moich wcześniejszych badań. W swoim rozwoju naukowym dojrzałem, by całościowo opisać politykę zagraniczną i bezpieczeństwa Izraela. Bardzo użyteczne w realizacji tego zadania okazują się teorie: sekurytyzacji i regionalnych kompleksów bezpieczeństwa.

Punktem wyjścia w analizie polityki zagranicznej Izraela jest kwerenda licznych dokumentów źródłowych znajdujących się na stronach internetowych ministerstwa spraw zagranicznych Izraela. Informacje tam uzyskane są uzupełnione o dane pochodzące z opracowań naukowych, raportów i wyników sondaży opinii publicznej przeprowadzonych w Izraelu i innych państwach świata.

Cezurę czasową pracy wyznacza rozpoczęcie procesu pokojowego (1993) a kończy ją grudzień 2018 roku. Początek procesu pokojowego to początek nowego etapu w izraelskiej polityce zagranicznej. Zmieniają się wtedy jej kierunki i rozpoczyna okres otwarcia izraelskich władz na dialog z sąsiadującymi narodami. Koniec badanego okresu jest trudniejszy do wyznaczenia. W ostatnim okresie nie miało miejsce jakieś ważne wydarzenie uzasadniające przyjęcie zakończenia badań. Decyduję się je sfinalizować na grudniu 2018 r. W tym miesiącu doszło w Izraelu do rozpadu koalicji rządowej i podjęto również decyzję o rozpisaniu nowych wyborów. W ich wyniku może dojść do zmiany władz, a tym samym nie tylko innego rozłożenia akcentów w polityce zagranicznej ale również zmiany narracji o niej.

Podstawowym problemem badawczym, rozwiązaniu którego poświęcona jest ta praca jest sekurytyzacja polityki zagranicznej Izraela. Jest ona badana przy użyciu bardzo pomocnej teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa. Obie teorie (sekurytyzacji i regionalnych kompleksów bezpieczeństwa) są opracowane przez tzw. szkołę kopenhaską. Ich twórcy zakładają, że problemy bezpieczeństwa koncentrują się w regionie.

W celu rozwiązania problemu badawczego stawiam kilka pytań szczegółowych.

1. Na którym z poziomów aktywności polityczno-międzynarodowej Izrael widzi najwięcej niebezpieczeństw i skąd one pochodziły?
2. Jaką rolę w sekurytyzowanych przez Izrael kwestiach pełnią Stany Zjednoczone?

3. Czy sekurytyzowane przez Izrael kwestie mają charakter obiektywny?
4. W jaki sposób Izrael sekurytyzuje zagrożenia ze strony Palestyńczyków i czy można zaobserwować zmiany w podejściu do nich przez władze Izraela?
5. Kto jest odbiorcą ruchów sekurytyzacyjnych wykonywanych przez władze izraelskie?
6. Czy sekurytyzacja powiązana z kwestiami polityki zagranicznej jest skuteczna?
7. W jakim stopniu władze izraelskie są skłonne do używania środków nadzwyczajnych?

Uwzględniając powyższe pytania podejmuję próbę weryfikacji następujących hipotez badawczych. Główną hipotezą jest twierdzenie, że Izrael sekurytyzuje przede wszystkim zagrożenia w regionie i jest gotowy do użycia środków nadzwyczajnych, starając się przekonać do nich swoje własne społeczeństwo oraz szeroko rozumianą społeczność międzynarodową.

Poza tym przyjmuję także hipotezy uzupełniające. Zakładam, że katalog niebezpieczeństw i wyzwań stojących przed Izraelem jest stosunkowo mało dynamiczny. Izraelscy politycy od lat 90. XX w. do dnia dzisiejszego wskazują głównie te same zagrożenia. Zmienia się jedynie ich intensywność i znaczenie. Twierdzę, że sekurytyzowane przez Państwo Żydowskie kwestie mają obiektywny charakter. Izraelscy politycy sekurytyzują realne zagrożenia. Subiektywne może być jedynie postrzeganie ich intensywności.

Kolejna hipoteza uzupełniająca zakłada, że zmienia się rozumienie problemu palestyńskiego. Zagrożenia ze strony Palestyńczyków są coraz mniejsze i dzisiaj można uznać, że są one wewnętrznym problemem państwa. Izrael uczył się też zarządzać tym konfliktem oraz wpływać na dyskurs na temat konfliktu w środowisku międzynarodowym.

Następna hipoteza dotyczy skuteczności sekurytyzacji. Autor przyjął, że liderzy Państwa Żydowskiego są w stanie przekonać do swojej polityki bezpieczeństwa znaczną część własnego społeczeństwa. Nieskuteczna jest jednak sekurytyzacja w odniesieniu do społeczności międzynarodowej. Ta w większości nie przyjmuje izraelskich argumentów.

Ostatnia hipoteza pomocnicza zakłada, że Izrael nie waha się używać środków nadzwyczajnych (jak np. akcje militarne, zabójstwa ukierunkowane [*target killing*] czy budowa muru bezpieczeństwa), by zneutralizować zagrożenia.

Metodologia

Niniejsze prace pozycjonują się w dziedzinie nauk społecznych i dyscyplinie nauk o polityce. W ramach tej dyscypliny mieszczą się zarówno stosunki międzynarodowe, jak i badania nad polityką bezpieczeństwa. W artykułach, co zaznaczam wyżej, korzystam z politologicznych metod badawczych. Wykorzystuję metodę historyczną, o odwołuję się do metody instytucjonalno-prawnej, często posiłkuję się metodami ilościowymi. Są one na ogół potrzebne przy analizie danych statystycznych, które obrazują ważne dla wyводу prądy i tendencje.

Bardziej rozbudowana metodologia cechuje pozycję książkową. W monografii wykorzystano teorie i opracowania z subdyscyplin: stosunki międzynarodowe, badania nad polityką bezpieczeństwa. Poza tym odwołuję się często (w artykułach i książce) do kategorii naukowych właściwych dla przyjętej dyscypliny naukowej. Są nimi: polityka zagraniczna państwa, region (w odniesieniu do Bliskiego Wschodu), terroryzm międzynarodowy, organizacje międzynarodowe (ONZ, NATO), kategorie wojny i pokoju, proliferacja broni atomowej (na przykładzie Iranu), a przede wszystkim bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe. O politologicznym charakterze opracowania książkowego przesądza także przekonanie samych twórców szkoły kopenhaskiej, którzy uważa, że ich teorie mają charakter politologiczny i lokują się w subdyscyplinie stosunków międzynarodowych.

Właśnie dorobek szkoły kopenhaskiej wyznacza podstawowe założenia teoretyczne. Jej podstawą są dwie teorie: sekurytyzacji oraz regionalnych kompleksów bezpieczeństwa. Pierwsza z nich wskazuje aktorów sekurytyzujących (*securitizing actor/agent*) oraz zakłada, że są tzw. obiekty bezpieczeństwa, których ochronę deklarują wspomniani wyżej aktorzy. W przypadku Izraela są to szefowie i przedstawiciele rządu, instytucje rządowe, prezydenci i dyplomaci. Obiektem bezpieczeństwa (*object of security*) są istotne wartości takie, jak państwo, społeczeństwo, terytorium, ideologia, ekonomia, tożsamość, środowisko itd. Dla Izraela będzie to istnienie państwa, jego integralność i suwerenność oraz życie i zdrowie obywateli. Ochrona tych wartości zakłada użycie wyjątkowych środków, które wykraczają poza standardowe procedury polityczne. Akcje podjęte w celu ochrony obiektu sekurytyzowanego nazywa się ruchami sekurytyzującymi (*securitization moves*). Ruchy sekurytyzujące są adresowane do szczególnego grona odbiorców (*audience*). W przypadku Izraela są to: obywatele Państwa Żydowskiego, rządy i społeczeństwa państw świata. Sekurytyzacja nie kończy się aktem mowy aktora sekurytyzującego, jej sukces ma miejsce w

momencie przekonania odbiorców, że obiekt bezpieczeństwa jest egzystencjalnie zagrożony. Dodatkowo, co jest ważnym elementem teorii, odbiorcy muszą zaakceptować podjęcie szczególnych środków (środków nadzwyczajnych), które mają zapobiec niebezpieczeństwu. Katalog postulowanych przez Izrael, a czasem wykorzystywanych środków nadzwyczajnych jest stosunkowo duży. Państwo Żydowskie podejmowało akcje militarne, dochodziło do zabójstw ukierunkowanych, burzenia domów osób podejrzanych o działalność terrorystyczną, blokowania dróg, budowy muru bezpieczeństwa.

Warto nadmienić, że nie ma znaczenia, czy zagrożenie jest rzeczywiste. Jest ono bowiem konstruowane w ramach intersubiektywnego procesu. Dana kwestia może zostać włączona do strefy bezpieczeństwa lub z niej wyłączona. Tym samym bezpieczeństwo i zagrożenie stają się „obiektywne”, kiedy są za takie uznawane.

Oceniając skuteczności sekurytyzacji można wyróżnić dwie fazy: identyfikacja i mobilizacja. Ta pierwsza pozwala aktorom sekurytyzującym wskazać podstawowe problemy, które ich zdaniem są zagrożeniem dla istotnych wartości, które powinny podlegać ochronie. Wtedy też wymienia się katalog środków nadzwyczajnych, które mają być wykorzystane, by zneutralizować zagrożenie.

Druga faza oznacza decyzję o podjęciu konkretnych środków nadzwyczajnych, które zapowiadał aktor sekurytyzujący. Wyróżnia się również dwie odmiany fazy mobilizacji. W pierwszej z nich ruchy sekurytyzujące rzeczywiście służą ochronie obiektu bezpieczeństwa. W drugiej odmianie sekurytyzacja ma być korzystna dla aktora sekurytyzującego. Działania nadzwyczajne nie są nastawione na rzeczywistą ochronę obiektu bezpieczeństwa, ale ich zadaniem jest wzmocnienie bądź po to, by wzmocnić lub utrzymać pozycję aktora sekurytyzującego. W przypadku Izraela można uznać, że występuje tylko ta pierwsza odmiana mobilizacji. Ewentualne korzyści jakie przynoszą liderom politycznym Państwa Żydowskiego podejmowane środki nadzwyczajne nigdy nie są głównym celem ich użycia.

Należy się zastanowić, jak podjęte środki zostały przyjmowane przez odbiorców. W tym przypadku mogą występować dwa scenariusze. Środki te mogą zostać zaakceptowane albo, nie zostaną dobrze przyjęte. W państwach demokratycznych, takich jak Izrael, brak aprobaty dla tych środków może skutkować społecznym sprzeciwem, wyrażającym się np. w masowych demonstracjach. Może również dojść do porażki aktorów sekurytyzujących w nadchodzących wyborach.

Warto na zakończenie rozważań metodologicznych o teorii sekurytyzacji przybliżyć jej podstawową definicję. Według Barry'ego Buzana i Ole Wævera sekurytyzacja to:

dyskursywny proces, poprzez który wewnątrz wspólnoty politycznej konstruowane jest intersubiektywne rozumienie traktujące coś jako egzystencjalne zagrożenie dla istotnego obiektu referencyjnego i umożliwiające zastosowanie natychmiastowych i nadzwyczajnych środków w celu zażegnania tego niebezpieczeństwa¹.

W ramach przybliżanej teorii występuje też proces odwrotny do sekurytyzacji: desekurytyzacja. W jego efekcie to, co wcześniej było egzystencjalnym zagrożeniem, staje się częścią normalnej rzeczywistości politycznej i może być rozwiązane za pomocą zwyczajnych środków. Ten proces może pójść jeszcze dalej i sekurytyzowane dotychczas kwestie mogą zostać zdegradowane do takiego stopnia, że przestają w ogóle być problemem bezpieczeństwa.

Założenia teoria sekurytyzacji są bardzo przydatnym narzędziem w analizie izraelskiej polityki zagranicznej. Polityka bezpieczeństwa w przypadku Izraela jest w pewnym sensie przedłużeniem jego polityki zagranicznej. Izraelscy liderzy (premierzy, ministrowie spraw zagranicznych, prezydenci i dyplomaci) w swoich wypowiedziach często nawiązywali do kwestii bezpieczeństwa. Starali się przy tym przekonać odbiorców swoich komunikatów do swojego punktu widzenia. Co jeszcze ważniejsze, nie wahali się używać środków nadzwyczajnych, by bronić zagrożonych, ich zdaniem, wartości.

Teoria regionalnych kompleksów bezpieczeństwa okazuje się także użyteczna w analizie polityki zagranicznej Izraela. Dzięki niej stworzono ramy konstrukcyjne pracy.

Autorzy koncepcji zwracają uwagę, że znaczna część procesów sekurytyzacji i desekurytyzacji w systemie międzynarodowym manifestuje się w klastrach regionalnych. Klastry te są „zarówno trwałe, jak i odróżnialne od procesów (de)sekurytyzacji na poziomie światowym. Każdy poziom musi zostać zrozumiany zarówno w izolacji, jak i w interakcji z innymi”².

Regionalne kompleksy bezpieczeństwa zbudowane są na trwałych wzorcach przyjaźni i wrogości oraz są geograficznie wydzielonymi obszarami. Wspomniane wyżej wzorce są najlepiej widoczne na poziomie regionalnym, choć ich analiza dokonywana jest również na poziomie globalnym, międzyregionalnym i wewnętrznym.

¹ B. Buzan, O. Wæver, *Regions and Powers. The Structure of International Security*, Cambridge University Press, Cambridge 2003..., s. 491.

² Ibidem, s. 44.

Kompleks bezpieczeństwa, zdaniem twórców koncepcji, tworzy grupa państw, które charakteryzuje pewien stopień współzależności i to właśnie on powoduje, że dany kompleks odróżniany jest od innych.

Aktorzy (najczęściej państwa) w ramach regionalnych kompleksów bezpieczeństwa mogą postrzegać siebie jako przyjaciół, rywali lub wrogów. Podział ten odnosi się do poziomu potencjalnego zagrożenia konfliktem między podmiotami tworzącymi jeden kompleks oraz zakresu, w którym istnieje wspólna zgoda, co do zasad prowadzących do deeskalacji konfliktu i redukcji użycia przemocy. W formacji, w której dominuje konflikt, relacje między państwami oparte są na strachu, rywalizacji i wzajemnej nieufności. W reżimie bezpieczeństwa państwa postrzegają siebie jako potencjalnych wrogów, ale są w stanie podjąć działania, które redukują napięcia. W pluralistycznej wspólnotie bezpieczeństwa państwa nie zakładają walki między sobą.

Poziom wzajemnych oddziaływań jest dużo bardziej widoczny w klastrach regionalnych niż poza nimi. Na ich intensywność wpływ mają trzy czynniki: historycznie uwarunkowane relacje z trwającymi wzorami przyjaźni i wrogości; wpływ supermocarstw i mocarstw globalnych (*superpowers and global powers*), które penetrują te kompleksy i wpływają na nie; państwa izolatory (*insulators*) i państwa buforowe (*buffers*), które oddzielają od siebie poszczególne kompleksy.

Ważne w teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa są cztery poziomy analizy, które dotyczą relacji wewnątrz- i międzyregionalnych:

- poziom wewnętrzny (*domestic*);
- poziom regionalny (*regional*);
- poziom międzyregionalny (*inter-regional*);
- poziom globalny (*global*).

Poziom wewnętrzny koncentruje się na analizie wewnętrznych zagrożeń bezpieczeństwa. Mogą one wynikać z różnych przyczyn, z siły lub słabości struktur danego państwa, z relacji między państwem i narodem, a także ze strukturalnego strachu przed innym państwem lub państwami, bez względu na to, czy mają one rzeczywiste wrogie zamiary.

Drugi, regionalny poziom analizy koncentruje się na opisanu relacji między państwami (czasami aktorami niepaństwowymi) wewnątrz poszczególnych regionów. To jest

podstawowy poziom analizy. Zdaniem twórców teorii to właśnie w nim uzewnętrzniają się najsilniejsze współzależności.

Międzyregionalna płaszczyzna oceny relacji zakłada opis interakcji między poszczególnymi regionami.

Ostatni poziom analizy dotyczy roli supermocarstw i globalnych mocarstw oraz wzajemnych relacji między globalnymi a regionalnymi strukturami bezpieczeństwa.

W teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa państwa i aktorzy niepaństwowi swoje interesy i zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa realizują w pięciu podstawowych sektorach: militarno-państwowym, politycznym, społecznym, ekonomicznym i środowiskowym. Z tym, że procesy sekurytyzacji wcale nie muszą zachodzić tylko w jednym z sektorów.

W teorii RKB wyróżniana się również kategorię mocarstw, które mają wpływ na poszczególne kompleksy. Do mocarstw zaliczane są trzy kategorie podmiotów: supermocarstwa, mocarstwa globalne oraz mocarstwa regionalne.

Tylko te pierwsze mają wpływ na wszystkie regiony. Tylko one są zdolne do posiadania możliwości militarnych, politycznych i ekonomicznych, które dają możliwość realizowania ich globalnych interesów. Co ciekawe, aby państwo mogło zostać zaliczone do tej kategorii, nie tylko musi być za takie uznawane przez innych aktorów systemu międzynarodowego ale również samo się tak pozycjonować. Rolę supermocarstwa pełnią dziś tylko Stany Zjednoczone.

Państwa, które pełnią funkcję globalnych mocarstw, oddziałują na niektóre regiony, ale nie mają i nie mogą mieć wpływu na wszystkie. Muszą one podobnie jak supermocarstwa posiadać ekonomiczne, militarne i polityczne zdolności do oddziaływania, ale nie na cały świat tylko więcej niż na jeden region. Także tak samo, jak w przypadku supermocarstw mocarstwo globalne musi uważać siebie za takie i być za takie postrzegane przez inne państwa.

Oby dwie opisywane wyżej kategorie mocarstw operują na poziomie globalnym. Siła oddziaływania mocarstw regionalnych ogranicza się do jednego, najczęściej własnego, regionu.

W czasie zimnej wojny rywalizowały ze sobą dwa supermocarstwa Stany Zjednoczone i ZSRR. W tym czasie można było mówić też o trzech mocarstwach globalnych (Chiny, Europa,

Japonia). Po rozpadzie Związku Radzieckiego jego sukcesor Rosja została zdegradowana do roli mocarstwa globalnego.

Według autorów teorii struktura ta przez dekady nie będzie ulegała zmianie. Mało prawdopodobne jest, by USA straciły swoją pozycję supermocarstwa, nie wydaje się także możliwe, by Chiny czy Europa dołączyły do tego grona.

W teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa świat dzieli się na cztery jednostki geopolityczne: Azję, Bliski Wschód i Afrykę, Amerykę i Europę. Azja podzielona jest na Południową, Północno-Wschodnią oraz Południowo-Wschodnią. Bliski Wschód tworzy jeden kompleks złożony z trzech subkompleksów: Maghrebu, Lewantu i Zatoki. Według autorów teorii sytuacja w Afryce jest bardziej skomplikowana i dynamiczna. Istnieją tam dwa wyraźne kompleksy: Afryka Południowa i Afryka Centralna. Ponadto na kontynencie tym są jeszcze dwa kompleksy, które są w trakcie formowania: Afryka Zachodnia i Róg Afryki. Kontynent amerykański dzieli się na dwa podstawowe kompleksy: Amerykę Północną i Amerykę Południową. Ostatni region, Europa i obszar postsowiecki, dzieli się na Europę Zachodnią oraz obszar postsowiecki. Pierwszy składa się z wszystkich państw europejskich poza państwami powstałymi z rozpadu Związku Radzieckiego oraz z odrębnego subkompleksu bałkańskiego. Drugi – kompleks postsowiecki – zawiera Rosję, Ukrainę, Białoruś, Mołdawię i dwa subkompleksy: Azję Centralną oraz minikompleks kaukaski.

Teoria RKB jest, w moim przekonaniu, wyjątkowo przydatna w realizacji założonego zadania. Polityka zagraniczna Izraela bardzo mocno ujawnia się w wymiarze regionalnym. Podkreśla się w niej też zagrożenia płynące z regionu i z reguły je się sekurytyzuje. Izrael funkcjonuje bowiem w bardzo niesprzyjającym środowisku i większość państw regionu jest z nim w permanentnym konflikcie. Konflikt ten w ostatnich dziesięcioleciach traci wprawdzie na znaczeniu, ale jedynie dlatego, że między Izraelem a jego arabskimi sąsiadami nie dochodzi do otwartej wojny. Niemniej jednak w wymiarze ideologicznym duża część bliskowschodnich państw arabskich (a już z całą pewnością społeczeństw) traktuje Państwo Żydowskie jako intruza na ziemi islamu.

Kolejnym argumentem za przydatnością teorii RKB w analizie sekurytyzacji izraelskiej polityki zagranicznej jest rola, jaką w regionie odgrywają Stany Zjednoczone. Według teorii RKB są one jedynym supermocarstwem, ich wpływ jest widoczny we wszystkich kompleksach, ale na Bliskim Wschodzie ich znaczenie jest szczególnie istotne. Jest to wyraźnie widoczne przy analizie izraelskiej polityki zagranicznej. USA są najważniejszym

sojuszniakiem Izraela. Państwo Żydowskie może zawsze lub prawie zawsze liczyć na ich pomoc.

W uproszczeniu można przyjąć, że większość zagrożeń dla Izraela ma swoje źródło w regionie, a na wsparcie Izrael może liczyć na poziomie globalnym.

Teoria RKB pozwala również właściwie ocenić zagrożenia, jakie przed Państwem Żydowskim stawiają Palestyńczycy. Decyduję się je się umieścić na poziomie wewnętrznym. I w tym przypadku założenia teorii pozwalają zanalizować wpływ tego zagrożenia.

Warto także podkreślić, że cztery poziomy analizy zaproponowane w ramach teorii RKB w dużym stopniu porządkują rozważania. Dla opisu sekurytyzacji polityki zagranicznej Izraela ma to istotne znaczenie.

W toku prac nad niniejszą monografią korzystam z różnorodnych metod badawczych, charakterystycznych dla nauk o polityce. Odnosząc się do wydarzeń z przeszłości, korzystam z historycznej metody genetycznej, która pomaga mi wyjaśnić historyczny kontekst analizowanych zjawisk oraz ułatwia charakter wyводу, ponieważ pozwala zastosować chronologię wydarzeń w poszczególnych częściach pracy.

Przy analizie dyskursu politycznego w Izraelu stosuję metody jakościowe. Są one przydatne przy opracowywaniu materiałów pochodzących z komunikatów prasowych, z wywiadów prasowych, a przede wszystkim z oficjalnych wystąpień liderów Państwa Żydowskiego. Pozwalają one stwierdzić, jak istotna dla nich była problematyka bezpieczeństwa. Liczba wystąpień poświęcona tej tematyce pokazuje, że jest ona kluczowa dla elit politycznych Izraela.

Korzystam również metody behawioralnej. Stosuję ją przede wszystkim w analizie wyników badań opinii publicznej. Badania sondażowe dają odpowiedź na pytanie o skuteczność sekurytyzacji zarówno wśród obywateli Izraela, jak i społeczeństwa innych państw świata.

W pracy pomocniczo wykorzystane zostały też elementy metody instytucjonalno-prawnej, zwłaszcza w odniesieniu do procedur i rezolucji podejmowanych w ramach prac organów ONZ.

Korzystam też z teorii polityki zagranicznej, którą stosuje przy analizach działań zewnętrznych Izraela, ukazując mechanizmy, którymi posługiwały się ośrodki decyzyjne. Dla celów niniejszej pracy definiuje także pojęcie polityki zagranicznej.

Struktura monografii

Struktura monografii nawiązuje do wskazanego w teorii RKB bezpieczeństwa poziomów analizy. Praca składa się z pięciu zasadniczych rozdziałów. Poza pierwszym, w którym opisuje ramy teoretyczne, każdy z rozdziałów omawia problem bezpieczeństwa Izraela w czterech podstawowych wymiarach: globalnym, międzyregionalnym, regionalnym i wewnętrznym. Układ pracy ma charakter problemowy. W ramach poszczególnych podrozdziałów stosuję porządek chronologiczny.

W pierwszej części pracy wyjaśniam podstawowe założenia teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa i teorii sekurytyzacji. Podejmuję również próbę charakterystyki regionu Bliskiego Wschodu oraz przedstawiam rolę Izraela w regionalnym kompleksie bezpieczeństwa. W rozdziale tym opisuję również specyfikę procesów sekurytyzacji w regionie.

Druga część pracy poświęcona jest globalnemu poziomowi relacji w ramach regionalnych kompleksów bezpieczeństwa. Wyróżniam w niej dwa podstawowe podmioty, które mają wpływ na działania sekurytyzacyjne podejmowane przez Izrael. Pierwszym z nich są Stany Zjednoczone, które, jako supermocarstwo, oddziałują na wszystkie regiony świata, na Bliskim Wschodzie ich znaczenie jest zaś szczególnie istotne. Prezentując rolę USA, staram się pokazać również ich wpływ na Izrael. Pozwala to lepiej zrozumieć charakter wzajemnych relacji amerykańsko-izraelskich. Drugim opisywanym w tym rozdziale podmiotem jest Organizacja Narodów Zjednoczonych, w ramach której próbowano oddziaływać na Izrael. Państwo Żydowskie również starało się wykorzystać forum tej organizacji, by prezentować swoje stanowisko i zyskiwać poparcie dla swoich posunięć.

Kolejny podrozdział w ramach drugiej części pracy dotyczy znaczenia i roli Rosji, którą zgodnie z teorią RKB należy traktować jako globalne mocarstwo. Ma ona wpływ przede wszystkim na obszar postsowiecki, co nie oznacza, że nie odgrywa poważnej roli także w innych regionach.

Ostatni podrozdział zawiera analizę wypowiedzi izraelskich polityków na temat globalnego terroryzmu. Izrael stara się zwracać uwagę na problem światowego terroryzmu na poziomie globalnym i łączyć go z zagrożeniami terrorystycznymi, które dotyczą to państwo.

Trzeci rozdział pracy dotyczy międzyregionalnego poziomu relacji. Ten właśnie poziom, zgodnie z teorią, ma na państwa najmniejszy wpływ. W nim znajduje się analiza

działań dwóch podmiotów i ich prób wpływu na Izrael: Europy (w zasadzie rozumianej jako Wspólnoty, a później jako Unia Europejska) i NATO. Staram się w nim pokazać ich znaczenie dla Państwa Żydowskiego.

W czwartej części pracy opisuję najważniejszy dla teorii RKB poziom analizy, czyli region. W ramach tej części przybliżam charakterystykę państw regionu i regionalnych aktorów niepaństwowych oraz ich znaczenie dla Izraela. Podmioty te pojawiają się w oświadczeniach izraelskich polityków i zagrożenia z nich pochodzące są w różnym zakresie sekurytyzowane przez przywódców Państwa Żydowskiego. Na liście tych podmiotów znajdują się następujące państwa: Egipt, Iran, Jordania, Liban (oraz Hezbollah jako aktor niepaństwowy), Syria i Turcja.

Ostatni rozdział pracy dotyczy wymiaru wewnętrznego. Zawarto w nim rozważania dotyczące relacji między Izraelem a Palestyńczykami. Znalazły się w nim też kwestie związane z terroryzmem i działaniami operacyjnymi podejmowanymi przez Izraelczyków na obszarach palestyńskich.

Omówienie osiągniętych wyników cyklu

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa są mocno z sobą skorelowane. Liderzy Państwa Żydowskiego zarówno na etapie konceptualizacji swojej polityki, jak i później w czasie jej realizacji koncentrują się przede wszystkim na ochronie najważniejszych wartości jakim są, w szczególności, bezpieczeństwo państwa i obywateli. Ich działania są podporządkowane tym właśnie celom.

Charakterystyczne dla władz Izraela jest usprawiedliwianie swoich działań kwestiami bezpieczeństwa. Nawet jeśli świat część tych posunięć uznaje za kontrowersyjne (np. budowa muru bezpieczeństwa czy akcje militarne w Strefie Gazy) nie oznacza to, że Izrael zaprzestanie takich działań.

Wydaje się, że na politykę zagraniczną i bezpieczeństwa mają wpływ przede wszystkim uwarunkowania wewnętrzne. Kreują je rządzące partie polityczne. Szczególnie widoczne jest to w podejściu do problemu palestyńskiego, który Izraelczycy uznają również za problem wewnętrzny. Nacisk społeczności międzynarodowej oraz zmieniająca się sytuacja w regionie (np. rewolucje w krajach arabskich oraz konflikt w Syrii) mają mniejsze znaczenie. Władze Izraela liczą się tylko z opinią Stanów Zjednoczonych ale nawet one nie są w stanie zawsze przeforsować swojego stanowiska.

Najpoważniejszym osiągnięciem cyklu jest monografia dlatego to jej poświęcam najwięcej miejsca.

Teorie sekurytyzacji i regionalnych kompleksów bezpieczeństwa okazują się bardzo przydatnym narzędziem analizy polityki zagranicznej Państwa Żydowskiego. Izrael jest jednym z państw, dla których bezpieczeństwo jest pierwszoplanowym problemem. Częste wojny, brak porozumień pokojowych z częścią państw regionu, ogólna niechęć do istnienia Państwa Żydowskiego na Bliskim Wschodzie, permanentne zagrożenie terrorystyczne – to tylko część z szerokiego katalogu problemów, które mają wpływ na bezpieczeństwo tego kraju. Nie może dziwić, że polityka zagraniczna Izraela zawsze była nastawiona na podkreślanie wagi bezpieczeństwa państwa i jego obywateli.

Analiza wypowiedzi izraelskich polityków i dyplomatów pozwala mi potwierdzić podstawową hipotezę, zgodnie z którą Izrael sekurytyzuje przede wszystkim zagrożenia w regionie. W przypadku Izraela wszystkie problemy i wyzwania miały swoje źródło na Bliskim Wschodzie. Jeszcze w latach 90. izraelskie władze i społeczeństwo tego państwa miały nadzieję na rozwiązanie wszystkich sporów na drodze negocjacji pokojowych. Przykłady Egiptu i Jordanii pokazują, że zawarcie traktatu nie tylko kończy stan formalnej wojny, ale powoduje, że zagrożenia ze strony tych państw stają się historią. W badanym przez Autora okresie ani Egipt, ani Jordania nie są sekurytyzowane jako źródła zagrożeń w polityce zagranicznej Izraela. Zgoła odmiennie jest w przypadku dwóch pozostałych państw sąsiadujących z Izraelem, które nie decydują się na porozumienie pokojowe z Państwem Żydowskim – Syrii i Libanu.

Współcześnie to właśnie państwa z tej części świata oraz aktorzy niepaństwowi z tego obszaru stanowią poważne niebezpieczeństwo dla istnienia Izraela oraz dla życia jego obywateli. Tutaj też istnieje podstawowy wzorzec wrogości dotyczący to państwo – brak akceptacji dla istnienia Izraela. Zdaniem izraelskich liderów największe niebezpieczeństwo dla państwa stanowią obecnie Iran, Syria, Hezbollah i Hamas. W odniesieniu do tych źródeł zagrożeń Państwo Żydowskie nie waha się używać środków nadzwyczajnych. I nie chodzi tu tylko o wzywanie do ich stosowania, ale również o ich praktyczną implementację. Izraelscy politycy decydują się na operacje wojskowe kierowane przeciwko wrogim organizacjom (Hezbollah, Hamas), zabójstwa ukierunkowane (Hezbollah, Hamas i Iran), naloty punktowe i ostrzał rakietowy (Syria), a nawet na ataki cybernetyczne (Iran). Wszystkie te działania

władze Izraela usiłują usprawiedliwić przed własnym społeczeństwem i przed społecznością międzynarodową.

Izrael jest w stanie w dużej mierze przekonać swoich obywateli do realizowanej przez siebie polityki bezpieczeństwa. Nieskuteczna okazuje się jednak próba sekurytyzacji niektórych zagrożeń, której odbiorcą miała być społeczność międzynarodowa, choć władze Izraela starały się przekonywająco prezentować światu swoje problemy w zakresie bezpieczeństwa. Zagrożenie terroryzmem palestyńskim i szyickim prezentowane jest jako jedna z odmian światowego terroru, na który narażone są wszystkie państwa globu. Hamas i Hezbollah mają być, w rozumieniu izraelskich liderów, tym samym co tzw. Państwo Islamskie, Al-Kaida czy Boko Haram. Jednak ani przywódcy innych państwa świata (poza Stanami Zjednoczonymi), ani ich społeczeństwa (też poza Amerykanami) nie utożsamiały się z izraelskimi argumentami. Wyniki badań opinii publicznej, propalestyńskie demonstracje czy projekty rezolucji Parlamentu Europejskiego pokazywały, że izraelski punkt widzenia nie znajduje zrozumienia na świecie. Jedynym wyjątkiem są Stany Zjednoczone, które zapewniają Izraelowi wsparcie, a ich władze w ogromnym stopniu przyjmują izraelską retorykę. Amerykańscy politycy często podkreślają wartości, które, ich zdaniem, łączą Stany Zjednoczone i Izrael. Proizraelskie podejście charakteryzuje nie tylko Żydów amerykańskich czy ewangelikalne grupy religijne, ale zdecydowaną większość amerykańskiego społeczeństwa oraz prawie całą scenę polityczną, zarówno po stronie demokratów, jak i republikanów. Amerykanie są w stanie przyjąć izraelską optykę narracji o Bliskim Wschodzie i niebezpieczeństwach stamtąd się wywodzących.

Potwierdzona została również kolejna założona hipoteza. Katalog zagrożeń i wyzwań stojących przed Izraelem nie jest dynamiczny. Od początku badanego okresu do chwili obecnej Izrael sekurytyzuje wciąż te same zagrożenia. Proces desekurytyzacji w zasadzie nie występuje (jedynym wyjątkiem wydaje się Liban). Oczywiście skala zagrożeń i ich intensywność się zmienia. W latach 90. i na początku tego wieku najpoważniejszym niebezpieczeństwem są palestyńskie ataki terrorystyczne. Dziś w Izraelu o wiele częściej mówi się o zagrożeniach ze strony Iranu i Hezbollahu.

Potwierdzenie w źródłach znajduje również następna hipoteza, zgodnie z którą izraelskie władze nie traktują sekurytyzacji instrumentalnie. Zagrożenia, o których się mówi, są realne. Najważniejszą intencją polityków izraelskich jest zabezpieczenie obiektu referencyjnego (dobra chronionego), a nie uzyskanie korzyści politycznych. Nie oznacza to

Jednak, że przy okazji procesów sekurytyzujących liderzy nie chcą osiągać swoich celów politycznych, ale skala takich działań nie jest duża. Potwierdzeniem tego jest fakt, że w większości przypadków za werbalnym wskazaniem koniecznych do zastosowania środków nadzwyczajnych idzie także ich praktyczne (rzeczywiste) użycie. Zgodnie z koncepcją Rity Floyd dowodzi to, że intencją aktora sekurytyzującego (władz państwa izraelskiego) jest zabezpieczenie obiektu referencyjnego (państwa i obywateli Izraela) i stara się on działać w ich interesie.

Można też uznać, że zmienia się znaczenie problemu palestyńskiego. Jeszcze w latach 90. prowadzony jest proces pokojowy i istnieje realna nadzieja na całościowe rozwiązanie konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Śmierć Icchaka Rabina, niepowodzenie negocjacji w Camp David oraz wybuch Intifady Al-Aksa zaprzepaszczają szanse na pokój. Po rozpoczęciu II Intifady Izraelczycy decydują się na wykorzystanie środków nadzwyczajnych – izraelskie wojsko prowadzi akcje na obszarach palestyńskich, zabijani są palestyńscy terroryści, blokowane są drogi i wyburzane są domy palestyńskich bojówkarzy. Także po dojściu do władzy Hamasu w Strefie Gazy Izraelczycy nie wahają się przeprowadzać operacji militarnych, których celem ma być zniszczenie infrastruktury terrorystycznej. Właśnie te akcje, budowa muru bezpieczeństwa, blokada Strefy Gazy oraz stworzenie nowoczesnego systemu obrony rakietowej powodują, że zagrożenie palestyńskie jest teraz zdecydowanie mniejsze niż jeszcze na początku tego wieku. Izraelskie władze wciąż jednak sekurytyzują kwestię palestyńską, ale przy okazji pokazują swojemu społeczeństwu, że zmniejszenie zagrożenia stwarzanego przez Palestyńczyków wynika z umiejętności zarządzania konfliktem. Państwo Żydowskie w żadnym wypadku nie godzi się również z jakimikolwiek próbami jego umiędzynarodowienia, traktując go jako wewnętrzną sprawę Izraela.

Tocząca się wciąż wojna domowa w Syrii, rola i silna pozycja Hezbollahu, ciągle trwające, w przekonaniu władz w Tel Awiwie, rozwijanie programu nuklearnego i rakietowego przez Iran, brak dialogu z umiarkowanymi siłami palestyńskimi oraz ataki Hamasu nie wróżą w najbliższym czasie zmian w katalogu spraw sekurytyzowanych przez Izrael.

Omówienie pozostałych osiągnięć naukowych

Opisane powyżej publikacje wpisują się w charakter moich zainteresowań naukowych, których głównym przedmiotem jest Izrael i jego relacje z sąsiadami. Poza tym

jednak w mojej pracy naukowej zajmuję się również innymi zagadnieniami. Rezultatem moich zainteresowań jest przygotowanie:

Dwóch monografii

Współredakcji materiałów źródłowych

Współredakcji jednego skryptu dla studentów

51 artykułów naukowych (w tym pięciu w języku angielskim)

Współautorstwo trzech artykułów naukowych (w tym jednego w języku angielskim)

Opracowanie pięciu haseł encyklopedycznych do Leksykonu Bezpieczeństwa

Współautorstwo jednej ekspertyzy dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP

Moje publikacje wydawane są w czasopismach naukowych takich jak: Stosunki Międzynarodowe, Wschodnioznawstwo, Dyplomacja i Bezpieczeństwo, TEKA Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych, Kwartalnik Historii Żydów, Przegląd Narodowościowy, Polish Political Science Yearbook, Krakowskie Studia Międzynarodowe, The Copernicus Journal of Political Studies,

Pisane przeze mnie rozdziały w książkach są publikowane w krajowych i zagranicznych wydawnictwach (m. in. Wydawnictwach Uniwersytetu Warszawskiego, Wydawnictwie Instytutu Pamięci Narodowej, Wydawnictwie Trio, Wydawnictwie Adam Marszałek, Oficynie Wydawniczej Arboretum, Wydawnictwie Naukowym Uniwersytetu Łódzkiego, Wydawnictwie Naukowym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Wydawnictwie Naukowym Scholar, Rambler Press, Zakładzie Wydawniczym NOMOS, Visnyk of the Lviv University, Series International Relations, Wydawnictwie Athenae Gedanenses).

Łączna liczba cytowań moich prac według „Google Scholar” wynosi 5 (https://scholar.google.pl/scholar?hl=pl&as_sdt=0%2C5&q=Szydzisz&oq=szydzisz), (<https://scholar.google.pl/citations?user=c9r4j2UAAAAJ&hl=pl>).

Przegląd tematyki poruszanej w opublikowanych przeze mnie pracach koncentrował się trzech głównych nurtach badawczych

I. Opracowania dotyczące mniejszości narodowych w Polsce i w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności żydowskiej

II. Prace koncentrujące się na problematyce bliskowschodniej

III. Artykuły poruszające kwestie polityki zagranicznej Państwa Polskiego

Tematyka zawarta w drugim i trzecim punkcie często jest ze sobą powiązana. Staram się jednak wpisać publikacje w ten nurt, do którego one lepiej pasują.

1) Opracowania dotyczące mniejszości narodowych w Polsce i w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności żydowskiej.

Na pierwszy nurt, w którym zarysowuję problemy dotyczące mniejszości narodowych składa się jedna książka oraz 8 artykułów:

1) *Społeczność żydowska na Dolnym Śląsku w latach 1950-1989 w świetle działalności Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce*, Wydawnictwo Instytutu Pamięci Narodowej, Wrocław 2019, ss. 280.

2) *Przejawy antysemityzmu i emigracja ludności żydowskiej z Dolnego Śląska w latach 1956-1957* (w:) Państwo Izrael: analiza politologiczno-prawna: praca zbiorowa (pod red. Ewy Rudnik), Warszawa, Trio, 2006, s. 112-129.

3) *Działalność dolnośląskich oddziałów Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w latach 1950-1989* (w:) Współcześni Żydzi - Polska i diaspora : wybrane zagadnienia (pod red. Ewy Waszkiewicz), Wrocław, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2007. - (Acta Universitatis Wratislaviensis ; nr 3025), s. 70-113.

4) *Ustawa o zakazie uboju rytualnego : czy sanacja była antyżydowska?* (w:) Europa narodów (pod red. Grzegorza Tokarza), Wrocław, Oficyna Wydaw. Arboretum, 2008, s. 315-326.

5) *Między Krzyżem a Gwiazdą Dawida - problem Szoah w relacjach katolicko-żydowskich* (w:) Państwo - społeczeństwo - religia we współczesnej Europie (pod red. Macieja Mroza i Tomasza Dębowskiego), Toruń, Wydaw. Adam Marszałek, 2009, s. 233-258.

6) *Odpyw: o działalności teatralnej społeczności żydowskiej na Dolnym Śląsku* (w:) „Notatnik teatralny”, Nr 56-57(2009), s. 362-370.

7) *Regulacje prawne wobec Polaków mieszkających na Wschodzie* (w:) Spójność społeczna i ekonomiczna Unii Europejskiej (red. Grażyna Wrzeszcz-Kamińska), Wrocław , Wyższa Szkoła Handlowa, 2009, s 239-248.

8) *Szkocja - nowe państwo w zjednoczonej Europie?* (w:) Dokąd zmierza Europa?: nacjonalizm, separatyzm, migracje - nowe wyzwania Unii Europejskiej (pod red. Piotra Mickiewicza i Haliny Wyligały), Wrocław, Wyd. DSW, 2009, s. 27-37.

9) *Działalność kulturalna społeczności żydowskiej na Dolnym Śląsku* (w:) „Kwartalnik Historii Żydów”, 2011, nr 1, s. 65-90.

Problematyka mniejszości narodowych wydaje się bardzo istotna. Właśnie temu zagadnieniu poświęcone jest wiele prac naukowych. W moich zainteresowaniach dotyczących mniejszości narodowych koncentruję się przede wszystkim na społeczności żydowskiej. Moje prace uwzględniają aspekty historyczne. Większość publikacji dotyczących tej tematyki porusza problemy ludności żydowskiej w okresie PRL (ze szczególnym uwzględnieniem Dolnego Śląska). W efekcie moich zainteresowań tą kwestią powstaje monografia:

- *Społeczność żydowska na Dolnym Śląsku w latach 1950-1989 w świetle działalności Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce*, Wydawnictwo Instytutu Pamięci Narodowej, Wrocław 2019, ss. 280.

Praca ta jest analizą życia społeczności żydowskiej w PRL-u. Jej celem jest weryfikacja tezy, że TSKŻ powstaje, by być „pasem transmisyjnym partii w środowisko żydowskie”. Rzeczywiście Towarzystwo ma wyraźnie ideologiczny charakter. Choć zdarzają się okresy, w których jego działacze starają się akcentować interesy reprezentowanej przez siebie społeczności. Trzeba podkreślić, że życie Żydów na Dolnym Śląsku jest odzwierciedleniem procesów charakterystycznych dla całej ludności żydowskiej w Polsce, a jeszcze szerzej, opis losów mniejszości żydowskiej w PRL-u prezentuje życie także innych mniejszości i pokazuje stosunek władz do tych grup ludności.

Praca dotycząca społeczności żydowskiej na Dolnym Śląsku oraz artykuły, w których prezentowano różne przejawy jej aktywności oparte były na szerokiej kwerendzie źródłowej. Korzystam przede wszystkim z materiałów zgromadzonych w wielu archiwach takich jak: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Akt Nowych, Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego, Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Archiwum Państwowym w Legnicy, Archiwum Państwowym w Kamieńcu Ząbkowickim i Archiwum Państwowym w Wałbrzychu oraz archiwach istniejących do dziś oddziałów TSKŻ na Dolnym Śląsku (dzierzoniowskiego, legnickiego i wałbrzyskiego).

Spośród artykułów dotyczących ludności żydowskiej pragnę wskazać na trzy najważniejsze:

- *Przejawy antysemityzmu i emigracja ludności żydowskiej z Dolnego Śląska w latach 1956-1957* (w:) Państwo Izrael: analiza politologiczno-prawna : praca zbiorowa (pod red. Ewy Rudnik), Warszawa, Trio, 2006. - s. 112-129.
- *Działalność dolnośląskich oddziałów Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w latach 1950-1989* (w:) Współcześni Żydzi - Polska i diaspora: wybrane zagadnienia (pod red. Ewy Waszkiewicz), Wrocław, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2007, (Acta Universitatis Wratislaviensis; nr 3025), s. 70-113.
- *Działalność kulturalna społeczności żydowskiej na Dolnym Śląsku* (w:) „Kwartalnik Historii Żydów”, 2011, nr 1, s. 65-90.

Szczególnie ważny jest ten ostatni. Jest on bowiem opublikowany w Kwartalniku Historii Żydów (dawniej Biuletynie Żydowskiego Instytutu Historycznego) najbardziej znanym w Polsce czasopiśmie poświęconym tematyce żydowskiej. Znaczenie Kwartalnika podkreśla fakt, że w 2011 r. zostaje on wpisany na listę wyróżniających się czasopism naukowych (Master Journal List), sporządzaną przez Thompson Institute for Scientific Information w Filadelfii (tzw. lista filadelfijska).

Pozostałe publikacje dotyczą innych tematów związanych z mniejszościami. Dwa z nich koncentrują się na problematyce żydowskiej, ale ich treść odbiegała od wyżej charakteryzowanych.

- *Ustawa o zakazie uboju rytualnego: czy sanacja była antyżydowska?* (w:) Europa narodów (pod red. Grzegorza Tokarza), Wrocław, Oficyna Wydaw. Arboretum, 2008, s. 315-326.
- *Między Krzyżem a Gwiazdą Dawida - problem Szoah w relacjach katolicko-żydowskich* (w:) Państwo - społeczeństwo - religia we współczesnej Europie (pod red. Macieja Mroza i Tomasza Dębowskiego), Toruń, Wydaw. Adam Marszałek, 2009, s. 233-258.

Pierwszy opisuje stosunek władz II Rzeczypospolitej do ludności żydowskiej. Drugi traktuje o problemie Holokaustu w relacjach katolicko-żydowskich.

II. Prace koncentrujące się na problematyce bliskowschodniej przede wszystkim analizujące relacje izraelsko-palestyńskie

Tematyka bliskowschodnia coraz częściej jest przedmiotem opisu i analizy dokonywanych przez polskich naukowców. Niemniej jednak wciąż ma się wrażenie, że poświęca się jej za mało miejsca. Jest to tym bardziej zastanawiające, że region Bliskiego

Wschodu obfituje w wydarzenia i procesy, które mają znaczenie dla całego współczesnego świata. Wydarzenia związane z tzw. Arabską Wiosną, wybuch wojny domowej w Syrii, powstanie tzw. Państwa Islamskiego, czy wciąż istniejący konflikt izraelsko-palestyński to tylko część problemów, które mają swoje źródła na Bliskim Wschodzie. W moim przekonaniu refleksja nad nimi i próba ich analizy byłyby ciekawe i wartościowe. Moje zainteresowanie tym regionem świata ma swoje źródła we wcześniej podejmowanych przez ze mnie problemach badawczych. Naukowa skłonność do refleksji nad problematyką żydowską doprowadziła mnie do zajęcia się Izraelem, a to z kolei wywołało moje zainteresowanie regionem, w którym to państwo leży.

Obecnie moje zainteresowania naukowe koncentrują się właśnie na tematyce bliskowschodniej. Jestem autorem 30 pozycji dotyczącej tych zagadnień i współautorem kolejnych trzech. Sześć z nich zostało napisanych w języku angielskim.

Najwięcej przygotowanych przeze mnie artykułów i rozdziałów do książek dotyczy konfliktu izraelsko-palestyńskiego i większość z nich jest uznana za część dorobku, który podlega ocenie. Poza tym 12 dodatkowych publikacji (dwóch spośród nich jestem współautorem) koncentruje się na innych kwestiach związanych z Bliskim Wschodem.

Oto one:

- *The Palestinian International Identity after the UN Resolution* (w:) "The Copernicus Journal of Political Studies", 2013, iss. 1, pp. 113-126.
- *Pomoc zdrowotna dla Palestyńczyków w ramach systemu ONZ* (w:) *Ochrona zdrowia w stosunkach międzynarodowych: wybrane zagadnienia* (red. nauk. Wiesław Lizak, Anna M. Solarz), Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2013, s. 155-166.
- *Postrzeganie Ziemi przez współczesnych Żydów mieszkających w Izraelu* (w:) „Racja Stanu”, 2012-2013, nr 2-1 (12-13), s. 47-54.
- *Kierunki aktywności międzynarodowej Palestyńczyków* (w:) „Stosunki Międzynarodowe”, T. 49 (2014), s. 123-136.
- *Uznanie Palestyny za państwo nieczłonkowskie o statusie obserwatora ONZ - nowa rzeczywistość na Bliskim Wschodzie?* (w:) *Bliski Wschód w stosunkach międzynarodowych w XXI wieku* (red. nauk. Wiesław Lizak i Anna M. Solarz), Warszawa, Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2015, s. 89-97.

- *Wkład Izraela w realizację Milenijnych Celów Rozwoju* (w:) *Sučasni tendencii Mižnarodnih vidnosin: politika, ekonomika, pravo.* - V. 3 (2015), s. 137-142.
 - *Prawo narodów do samostanowienia (self-determination): Palestyńczycy a separatyści ze wschodu Ukrainy: główne różnice* (w:) *Visnyk of the Lviv University. Series International Relations*, Nr 39 (2016), s. 86-96.
 - *Sprawa palestyńska a Arabska Wiosna* (w:) *Ciągłość i zmiana w świecie islamu* (pod red. Izabeli Kończak i Marty Woźniak-Bobińskiej), Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016, s. 135-144.
 - *Palestinian refugees in Syria during the Syrian Civil War* (w:) „TEKA Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych”, T. 12, nr 1 (2017), s. 107-123.
 - Jarosław Jarząbek, Marcin Szydzisz, *Beyond "Recognition" : The Polish Perspectives on Israeli and Palestinian National Identities : Preliminary Assumptions of Research* (w:) *Polish Political Science Yearbook.* - Vol. 47, iss. 2 (2018), s. 319-330.
 - *Polityka zagraniczna Palestyny* (w:) *Wprowadzenie do polityki zagranicznej muzułmańskich państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej* (red. nauk. Marta Woźniak-Bobińska, Anna M. Solarz), Warszawa, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 2018, s. 29-61.
 - Marcin Szydzisz, Paweł Pokrzywiński, *Szas i jego wpływ na współczesny Izrael* (w:) *Wybrane systemy polityczne i partyjne : wyzwania i prognozy* (red. nauk. Katarzyna Kamińska-Korolczuk, Margaretta Mielewczyk, Rafał Ożarowski), Gdańsk, Wydawnictwo Athenae Gedanenses, 2018, s. 123-143.
- Osiem spośród nich dotyczy spraw palestyńskich.
- Warto wspomnieć o trzech z nich, które koncentrują się na kwestiach prawnych
- *The Palestinian International Identity after the UN Resolution* (w:) „The Copernicus Journal of Political Studies”, 2013, iss. 1, s. 113-126.
 - *Uznanie Palestyny za państwo nieczłonkowskie o statusie obserwatora ONZ - nowa rzeczywistość na Bliskim Wschodzie?* (w:) *Bliski Wschód w stosunkach międzynarodowych w XXI wieku* (red. nauk. Wiesław Lizak i Anna M. Solarz), Warszawa, Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2015, s. 89-97.

- *Prawo narodów do samostanowienia (self-determination): Palestyńczycy a separatysty ze wschodu Ukrainy: główne różnice* (w:) Visnyk of the Lviv University. Series International Relations, Nr 39 (2016), s. 86-96.

W pierwszych dwóch z nich opisuję zmieniającą się podmiotowość prawnomiędzynarodową ugrupowań palestyńskich (Palestyny). Akcent w nich jest postawiony na rezolucję Zgromadzenia Ogólnego, która uznaje Palestynę za państwo nieczłonkowskie ONZ obserwatora (*non-member observer State*). Zmiana podmiotowości międzynarodowej Palestyny nie powodowała żadnych poważniejszych konsekwencji prawnych jest jednak czytelnym politycznym sygnałem społeczności międzynarodowej.

Ostatni z wyżej wspomnianych artykułów jest próbą porównania prawnej sytuacji Palestyńczyków i separatystów ze wschodniej Ukrainy. Obydwie grupy odwołują się do tej samej zasady prawa międzynarodowego – prawa narodów do samostanowienia.

Warte przybliżenia są dwie publikacje, które opisują politykę zagraniczną Palestyny.

- *Kierunki aktywności międzynarodowej Palestyńczyków* (w:) „Stosunki Międzynarodowe”, T. 49 (2014), s. 123-136.
- *Polityka zagraniczna Palestyny* (w:) Wprowadzenie do polityki zagranicznej muzułmańskich państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (red. nauk. Marta Woźniak-Bobińska, Anna M. Solarz), Warszawa, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 2018, s. 29-61.

Pierwszy artykuł porusza kwestie pozycji międzynarodowej ugrupowań palestyńskich (Palestyny). Opisuje on determinację palestyńskich liderów, by osiągnąć i rozwijać uznanie międzynarodowe dla narodu palestyńskiego. Prezentuje on również kwestię wsparcia ekonomicznego dla Palestyńczyków oraz omawia ich dialog z Izraelem.

Druga z publikacji pochodzi z książki dotyczącej polityki zagranicznej państw arabskich Bliskiego Wschodu. Staram się w niej opisać i zanalizować politykę zagraniczną Palestyny, choć już na wstępie podkreślam polityczny i prawny wymiar tego zagadnienia. Wciąż bowiem nie wiadomo, czy Palestyna jest państwem w międzynarodowym rozumieniu tego słowa. Analizując jej politykę zagraniczną trzeba odnieść się do tego problemu i podejść do niego w nieszablonowy sposób.

III Artykuły poruszające kwestie polityki zagranicznej Państwa Polskiego

Ostatnia kategoria moich badań naukowych dotyczy polskiej polityki zagranicznej:

- *Rola Żydów z byłego Związku Radzieckiego w kształtowaniu stosunków izraelsko-polskich* (w:) „Dyplomacja i Bezpieczeństwo”, 2013, nr 1, s. 135-142.
- *Stosunki polsko-słowackie* (w:) *Polityka zagraniczna Polski w latach 2004-2011 : struktury, koncepcje, sąsiedzi, Izrael* (pod red. Mariana S. Wolańskiego), Polkowice: Wydawnictwo Dolnośląskiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Techniki w Polkowicach, 2013, s. 179-205.
- *Polska polityka wobec stron konfliktu izraelsko-palestyńskiego po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej* (w:) „Dyplomacja i Bezpieczeństwo”, 2014, nr 1, s. 167-180.
- *Polityka zagraniczna RP wobec Bliskiego Wschodu - zmiana czy ciągłość* (w:) „Dyplomacja i Bezpieczeństwo”, 2016, nr 1, s. 185-206.
- *Polityka zagraniczna RP wobec Bliskiego Wschodu* (w:) „Dyplomacja i Bezpieczeństwo”, Nr 1 (2017/2018), s. 153-167.

Wśród wymienionych tutaj artykułów na szczególną uwagę zasługują trzy z ostatnie, które analizują politykę zagraniczną Polski w stosunku do państw Bliskiego Wschodu. Polska nie przywiązuje dużej wagi do relacji z państwami Bliskiego Wschodu. Sytuacja jednak powoli się zmienia. Wydarzenia w tym regionie świata mają coraz większy wpływ na Europę. Także polskie rządy nie chcą i na szczęście nie przechodzą nad nimi do porządku dziennego. Problem uchodźców, wojna w Syrii, wzrost terroryzmu nie mogą być obojętne dla władz państwa polskiego. W moim przekonaniu powinny się one zdecydować na długofalowe działania, nie tylko polityczne, ale również obejmujące sprawy gospodarcze, pomoc humanitarną i rozwojową.

Za osiągnięcie naukowe uważam również współautorstwo ekspertyzy (2013) na zlecenie Departamentu Strategii Polityki Zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych pt. *Perspektywy bliskowschodniego procesu pokojowego*. W skład zespołu obok mnie wchodzi również dr hab. Joanna Dyduch (kierownik zespołu) i dr Jarosław Jarząbek (współwykonawca).

Pełna lista publikacji, uporządkowanych chronologicznie, od najnowszych, znajduje się w załączniku nr. 4 w sekcjach II A, II B i II C.

Informacja o osiągnięciach naukowych, dydaktycznych, współpracy naukowej w kraju i zagranicą, współpracy z instytucjami i organizacjami oraz działalności popularyzującej naukę i udziale w konferencjach naukowych.

Od uzyskania stopnia doktora biorę udział w 37 konferencjach naukowych, w tym w 6 zorganizowanych w ośrodkach zagranicznych (Lwów, Montecatini Terme, Kaliningrad, Londyn) oraz 31 międzynarodowych i ogólnopolskich konferencjach zorganizowanych w Polsce. Podczas niektórych z nich oprócz wygłaszania referatów pełnię również funkcje przewodniczącego paneli oraz dyskutanta. Pełny wykaz udziału konferencjach naukowych wraz z informacją o wygłoszonych referatach, znajduje się w załączniku nr. 4 w sekcjach II I oraz III B.

W omawianym okresie odbywam również wizyty i staże naukowe.

1) wizyta studyjna, spotkania z badaczami i kwerenda biblioteczna na Uniwersytecie Masaryka w Brnie (maj 2016).

2) wizyta studyjna, spotkania z badaczami i kwerenda biblioteczna na Uniwersytecie Karola w Pradze na Wydziale Nauk Społecznych (luty 2016).

3) udział w charakterze eksperta w Szkole Letniej „NATO in New Risk Environment: Current and Future Challenges” organizowanej przez Fakultet Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Ivana Franko we Lwowie przy współudziale NATO Information and Documentation Centre w Kijowie (lipiec 2015).

4) spotkanie z badaczami tematyki bliskowschodniej z całej Polski i realizacja projektu: *Polityka zagraniczna arabskich państw Bliskiego Wschodu* (efektem prac jest wydana w 2018 r. książka).

5) wyjazd studyjny do Izraela, kwerenda biblioteczna (The David J. Light Law Library oraz The Brender-Moss Library for Social Sciences and Management) oraz spotkanie z ambasadorem Rzeczypospolitej Polskiej Panią Agnieszka Magdziak-Miszewską (listopad 2011).

6) kwerenda biblioteczna w School of Oriental and Asia Studies, University of London (styczeń 2011).

7) stypendium Ministra Spraw Zagranicznych Izraela, Ulpan – nauka języka hebrajskiego, University of Hajfa (sierpień 2008).

Odbywam również jeden wyjazd dydaktyczny w ramach programu Erasmus +

Erasmus +, wyjazd dydaktyczny na London Metropolitan University Individual Teaching Programm for Teaching Staff Mobility, wykład pt. Religious dimensions of Israeli-Palestinian conflict". 28.05.2011-2.06.2013.

Moja współpraca naukowa i aktywność badawcza przejawiała się również poprzez zaangażowanie w prace krajowych i międzynarodowych towarzystw naukowych, takich jak:

- Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych, od 2010.
- Polskie Centrum Studiów Afrykanistycznych od 2010.
- European Association of Israeli Studies, 2014-2015.

Współpracuję także, jako recenzent, z czasopismami naukowymi takimi jak: "Stosunki Międzynarodowe-International Relations", „Przegląd Narodowościowy”, „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”

Przez cały okres zatrudnienia na Uniwersytecie Wrocławskim jestem aktywny na polu działalności dydaktycznej i organizacyjnej, co docenione jest przez władze uczelni. Trzykrotnie otrzymuję Nagrodę Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne (2014, 2015, 2016) .

Odpowiadam też zawsze na potrzeby dydaktyczne władz mojej Uczelni. Prowadziłem lub prowadzę zajęcia na Stosunkach Międzynarodowych (pierwszy i drugi stopień), Bezpieczeństwie Narodowym, Bezpieczeństwie Międzynarodowym, Dyplomacji Europejskiej (pierwszy i drugi stopień) Judaistyce oraz Erasmus Mundus Global Studies (MA). Część z nich to wykłady (Prawo międzynarodowe publiczne, Organizacje międzyrządowe, Podstawy prawa).

Co warto podkreślić otrzymuję również bardzo wysokie oceny za prowadzone przeze mnie zajęcia. Poza tym studenci Wydziału Nauk Społecznych przyznają mi nagrodę Doctus Magnificus (2008). Zajmuje także czwarte miejsce w konkursie na najlepszych wykładowców wrocławskich szkół wyższych organizowanego przez Akademickie Radio LUZ (VI 2014).

Chcę też zauważyć, że w ramach moich obowiązków dydaktycznych prowadzę zajęcia na studiach anglojęzycznych.

Do kategorii osiągnięć dydaktycznych trzeba również zaliczyć współautorstwo skryptu (razem z dr Anną Woroniecką)

Prawne podstawy bezpieczeństwa i administracja publiczna: skrypt dla I roku studiów Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa, BEL Studio, 2013, ss. 90

oraz przygotowanie wyboru źródeł

Administracja publiczna: prawne podstawy bezpieczeństwa: wybór źródeł dla studentów Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa, BEL Studio, 2013, ss. 130.

Obydwie publikacje są przydatne w prowadzeniu przeze mnie zajęć dydaktycznych z Prawnych podstaw bezpieczeństwa.

Jestem również promotorem pomocniczych dwóch rozpraw doktorskich:

1. Paweł Pokrzywiński, od 2016 roku, tytuł rozprawy doktorskiej: *Izraelskie partie prawicowe wobec wybranych kwestii polityki wewnętrznej w latach 1995-2016*, promotor dr hab. Tomasz Dębowski, Wydział Nauk Społecznych UW.

2. Paweł Kupis, od 2016 roku, tytuł rozprawy doktorskiej *Stany Zjednoczone wobec międzynarodowego Trybunału Karnego*, promotor prof. dr hab. Elżbieta Stadtmüller, Wydział Nauk Społecznych UW.

Byłem również opiekunem naukowym dwóch doktorantów z Uniwersytetu Sakarya w Turcji Ridvanem Kalayci i Ahmet Üçağaç, 2016.

Pod moją opieką naukową (tutor) znajdowało się lub znajduje się także czterech studentów Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych (MISH) (Dawid Kowalkowski, Lidia Pauch, Paweł Kupis, Krzysztof Błędowski).

Jestem też promotorem 43 licencjuszy bezpieczeństwa narodowego.

Działalność organizacyjna

W ramach działalności organizacyjnej uczestniczyłem w pracach nad przygotowaniem programu zajęć dla kierunku studiów bezpieczeństwo międzynarodowe. Byłem również, w latach 2008-2012 przedstawicielem adiunktów w Radzie Instytutu Studiów Międzynarodowych, a od 2015 r. opiekunem naukowym studentów na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Moja działalność organizacyjna obejmowała prace w komisjach rekrutacyjnych (w latach 2006-2016) oraz pełnienie funkcji opiekuna organizacji studenckich: Koła Naukowego Nadzieja-Hatikvah oraz Bliskowschodniego Koła Naukowego (razem z dr. Jarosławem Jarząbką).

Działalność popularyzująca naukę

Bardzo ważną i, w moim przekonaniu, potrzebną formą mojej aktywności akademickiej była szeroko rozumiana popularyzacja nauki. Biorę udział w licznych

wykładach, warsztatach, spotkaniach, seminariach, panelach dyskusyjnych, piszę artykuły popularnonaukowe oraz jestem zapraszany w charakterze eksperta na przez różne media. Pragnę nadmienić, że daje mi to zawsze dużo radości i niesłyszanaą satysfakcję.

Poniżej znajduje się lista moich działań popularyzujących naukę:

1. Udział w debacie prowadzonej w Regionalnym Ośrodku Debaty Międzynarodowej w dniu dotyczący warszawskiej konferencji bliskowschodniej (21.02.2019).
2. Wykład w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki „Świat to za mało - Bliski Wschód” (wygłoszony wraz z dr. Jarosławem Jarząbkim) (24.09.2018).
3. Wykłady na Slot Art Festiwalu „Izrael-Palestyna - granica czy mur, Co Izrael robi na Bliskim Wschodzie” (13-14.07.2018).
4. Organizacja seminarium „Wojsko Polskie w działaniach poza granicami państwa” (wspólnie z dr. Michałem Piekarskim) (9.05.2018).
5. Organizacja panelu dyskusyjnego „Wojsko i weterani – wizerunek medialny i postrzeganie społeczne” (wspólnie z dr. Michałem Piekarskim) (19.03.2018).
6. Wykład dla oddziału wrocławskiego Klub Jagiellońskiego „Co po Państwie Islamskim?” (wspólnie Jarosławem Jarząbkim) (22.02.2018).
7. Spotkania Bliskowschodnie w Regionalnym Ośrodku Debaty Międzynarodowej we Wrocławiu, wykład „Palestyna. Wczoraj, dziś, jutro” (wygłoszony wraz z dr. Jarosławem Jarząbkim) (21.02.2018).
8. Wykład (wraz z dr. Jarosławem Jarząbkim) dla Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej we Wrocławiu, pt. „Konflikt izraelsko-palestyński w 70 lat po rezolucji RB ONZ o podziale Palestyny” (7.12.2017).
9. Wykłady w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki „Świat to za mało - Bliski Wschód” (wygłoszony razem z Jarosławem Jarząbkim) (25.09.2017).
10. Udział w panelu dyskusyjnym poświęconym sytuacji Tatarów krymskich po aneksji Krymu, Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego (22.02.2018).
11. Wystąpienie podczas Dolnośląski Festiwalu Nauki „Świat to za mało... Bliski Wschód, czyli podróż do Izraela, Iranu i Jordanii” (wspólne z dr Jarosławem Jarząbkim) (19.09.2016).
12. Udział w panelu dyskusyjnym pt. „Terroryzm we współczesnym świecie”, Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego (10.03.2016).

13. Artykuł w studenckim czasopiśmie „Uniwersal” pt. „Państwo Żydowskie w cieniu kalifatu” (XII 2015).
14. Udział w panelu eksperckim podczas konferencji naukowej dla studentów i młodych naukowców pt. „Znaczenie mniejszości etnicznych, narodowych i językowych w Europie” (20.05.2015).
15. Publikacja „Nowy izraelski gabinet – nowe otwarcie w relacjach z Palestyńczykami?” dla Izropa Institute, Research Institute for Israeli-European Relations (V 2015).
16. Artykuł w studenckim czasopiśmie „Uniwersal” „Izrael po wyborach – pokój czy konfrontacja z Palestyńczykami” (IV 2015).
17. Udział w debacie „Obecna sytuacja chrześcijan prześladowanych na Bliskim Wschodzie” (23.03.2015).
18. Udział w panelu eksperckim podczas I Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji „Konfrontacje” pt.: „Czy bycie Żydem będzie kiedyś modne? – inność w świadomości Polaków” (11.12.2014).
19. Artykuł w studenckim czasopiśmie „Uniwersal” „Przyszłość w Strefie Gazy” (XII 2014).
20. Prowadzenie warsztatów (wspólnie z dr. Jarosławem Jarząbką) po projekcji filmu „Drzewo cytrynowe” (18.12.2014).
21. Udział w I Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji – Konfrontacje (11.12.2014).
22. Wykład pt.: „Sytuacja na Bliskim Wschodzie” wygłoszony na zaproszenia Salonu Dzielnicy Wzajemnego Szacunku i Wspólnoty Prawosławnej (12.11.2014).
23. Publikacja „Konsekwencje uznania państwowości Palestyny przez Szwecję” dla Izropa Institute, Research Institute for Israeli-European Relations (XI 2014).
24. Udział w zorganizowanym przez Koło Badań Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Wrocławskiego spotkaniu dot. wielokulturowości Wrocławia – cykl „Ustawki humanistyczne” (6 XI 2014).
25. Udział (wspólnie z dr. Jarosławem Jarząbką) w zorganizowanym przez Klub Jagielloński spotkaniu dotyczącym Tzw. Państwa Islamskiego Iraku i Lewantu (23.10.2014).

26. Wykład w ramach "Marszu i modlitwie w obronie chrześcijan i wyznawców innych religii prześladowanych w Syrii i Iraku" pt. „Działalność tzw. Państwa Islamskiego w Iraku i Syrii” (12.10.2014).
27. Zajęcia warsztatowe pt. „Konflikt izraelsko-palestyński. Trudne pytania i niejednoznaczne odpowiedzi” podczas VIII Dni Kultury Żydowskiej organizowanych w Olsztynie przez Fundację "Borussia" (21.09.2014).
28. Publikacja „Uznanie Izraela za państwo dla ludności żydowskiej –problematyczny postulat w negocjacjach izraelsko-palestyńskich” dla Izropa Institute, Research Institute for Israeli-European Relations (IX 2014).
29. Wykład poświęcony konfliktowi izraelsko-palestyńskiemu dla uczniów XIII Liceum Ogólnokształcącego w ramach Akademii ISM (VI 2014).
30. Wykłady w szkołach średnich (Świdnica, Wałbrzych) promujące Wydział Nauk Społecznych w ramach programu Edukacyjnego pt. EDU (IV i V 2014).
31. Udział w panelu pt. „Co tak naprawdę dzieje się na Bliskim Wschodzie?”, referat: „Religijne uwarunkowania konfliktu izraelsko-palestyńskiego” (V 2014).
32. Wykład poświęcony stosunkom izraelsko-palestyńskim dla uczniów XIII Liceum Ogólnokształcącego w ramach Akademii ISM (III 2014).
33. Udział w charakterze jurora w Studenckim Turnieju Negocjacyjnym (7-8.12.2014).
34. Udział w seminarium w Instytucie Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego, wygłoszenie referatu pt. „Rola demografii w konflikcie izraelsko-palestyńskim” (29.11.2013).
35. Prowadzenie warsztatów „Kto rządzi światem” dla uczniów klas III i V jednej ze szkół podstawowych w Gdańsku (8.11.2013).
36. Wykład dla uczniów XIII Liceum we Wrocławiu pt. „Konflikt izraelsko-palestyński i jego znaczenie dla współczesnego świata” (18.06.2013).
37. Udział w panelu pt. „Co tak na prawdę dzieje się na Bliskim Wschodzie?” (22.05.2013).
38. Wykład podczas IX edycji Dni Kultury Muzułmańskiej w Muzułmańskim Centrum Kulturalno-Oświatowym we Wrocławiu pt. „Uznanie Palestyny za państwo nieczłonkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych” (19.05.2013).
39. Udział w konferencji zorganizowanej przez studenckie koło Racja Stanu "65 lat trudnego sąsiedztwa", Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu

- Wrocławskiego, wygłoszenie referatu pt. „Uwarunkowania prawno-międzynarodowego uznania państwa palestyńskiego” (26.02.2013).
40. Wygłoszenie wykładu „Wolność wyznania w Egipcie i Syrii w okresie po tzw. arabskiej wiosnie” oraz udział w panelu podczas studenckiej konferencji naukowej „Dni praw człowieka”, (12.12.2012).
 41. Wykład w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki pt. „Czy po arabskiej wiosnie nastąpi gorące lato?” (25.09.2012).
 42. Udział w charakterze eksperta w panelu dotyczącym Libanu podczas Festivalu Brave połączony z projekcją libańskiego filmu „Wszystko o moje babci” („Teta, Alf Marra”) (5.07.2012).
 43. Udział w seminarium na Uniwersytecie Warszawskim pt. Polityka zagraniczna państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej wygłoszony referat pt. „Polityka zagraniczna Palestyny” (15.06.2012).
 44. Wykład w ramach Uniwersytetu Dzieci pt. „Kto rządzi światem” (21.04.2012).
 45. Artykuł popularnonaukowy w czasopiśmie studenckim czasopiśmie Universal „Izrael w nowej rzeczywistości” (IV 2012).
 46. Wykłady w ramach projektu „Dni Praw Człowieka” na studenckiej konferencji naukowej, wygłoszone referaty „Prawa Człowieka na Bliskim Wschodzie” i „Stan wojenny – 30 lat później” (13 XII 2011).
 47. Wykład w ramach Uniwersytetu Dzieci pt. „Czy Ludovik Obraniak mógł głosować w październikowych wyborach” (26.11.2011).
 48. Wykład podczas Dni Izraela pt. „Wpływ fali rewolucji na Bliskim Wschodzie na relacje izraelsko-arabskie”(15.05.2011).
 49. Wykład na Dolnośląskim Festiwalu Nauki dotyczący przyczyn i przebieg konfliktu izraelsko – palestyńskiego (20 IX 2011).
 50. Udział w charakterze panelisty w konferencji studenckiej Rewolucje Afryce Północnej oraz ich wpływ na sytuację międzynarodową (V 2011).
 51. „Stosunki egipsko-izraelskie” Raport dla Polskiego Centrum Studiów Afrykanistycznych (V 2011).
 52. Udział w panelu dyskusyjnym na temat „Europa Środkowa a Państwo Żydowskie: Czego tak naprawdę Polska oczekuje od Izraela?” Konferencja Europa- Izrael. Wyzwania w nadchodzącej przyszłości, Uniwersytet Jagielloński (V 2010).

53. Dyskutant w panelu, „Ruchy narodowowyzwoleńcze i procesy państwowotwórcze jako czynnik konfliktogenny na przykładzie palestyńskiego ruchu narodowego”, II Festiwal Dyplomatyczny na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (12.03 2010).
54. Moderacja w dyskusji pt. „Społeczeństwo obywatelskie w dzisiejszej Polsce”, Dom Edyty Stein (IX 2009).
55. Wykłady na Dolnośląskim Festiwalu Nauki: „Izaak i Izmael - współczesne relacje izraelsko-palestyńskie” oraz „Jak Polska stała się przyjacielem Izraela?” (wspólnie z Joanną Dyduch i Jarosławem Jarząbkim) (17-18.09.2009).
56. Dyskutant w debacie pt. „Antysemityzmu jako wyzwanie społeczeństwa obywatelskiego”, przygotowanej przez Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa »Borussia«, (15.05.2008).
57. Wykład poświęcony znaczeniu tolerancji we współczesnym świecie wygłoszony w XIV Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu (X 2007).
58. Udział we Wrocławskich Dniach Tischnerowskich (VI 2007).
59. Udział w panelu dotyczącym sytuacji Żydów w Europie (wraz z prof. Ehrichem i rabinem Rapportem) zorganizowanym przez Dom Edyty Stein (16 V 2007).
60. Wykład wygłoszony w członków Agencji Żydowskiej SOCHNUT dotyczący konfliktu izraelsko-palestyńskiego (II 2007).
61. Wykład poświęcony konfliktowi izraelsko-palestyńskiemu wygłoszony w XIV Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu (X 2006).
62. Przeprowadzenie cyklu warsztatów w ramach projektu „Zrozumienie, tolerancja, szacunek” (XII 2006).

Poza tym miałem około 40 wypowiedzi dla mediów (wystąpień i komentarzy), głównie dotyczących bieżących wydarzeń na Bliskim Wschodzie: w telewizji (TVN24, TVP 2, TVP Wrocław, TV Trwam), radiu (TOK FM, Radio Maryja, Radio Wrocław, Akademickie Radio Luz) i mediach elektronicznych (Wirtualna Polska).

